

๒๕ ๖๖
๓ ๑๐๒๖๖๒

การประเมินโครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง : กรณีศึกษา
กองทุนหมู่บ้านชนงพระใต้
ตำบลชนงพระ อำเภอปากช่อง จังหวัดนครราชสีมา

นางสาวปวีณา เกตุวิทย์

สารนิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรประกาศนียบัตรบัณฑิต

สาขาวิชาเทคโนโลยีการจัดการ

มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี

ปีการศึกษา 2544

ISBN 974-533-142-2

ปวีณา เกตุวิทย์ : การประเมินโครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง : กรณีศึกษา

กองทุนหมู่บ้านชนงพระใต้

ตำบลชนงพระ อำเภอปากช่อง จังหวัดนครราชสีมา

อาจารย์ที่ปรึกษา : อาจารย์ ดร.ราชนทร์ โกศลวิตร, 190 หน้า

ISBN 974-533-142-2

การประเมินโครงการกองทุนหมู่บ้านชนงพระใต้ มีวัตถุประสงค์ในการประเมินโครงการ ดังนี้

1. เพื่อให้ทราบว่า กระบวนการดำเนินงานของกองทุนหมู่บ้านชนงพระใต้ มีความสามารถในการบริหารจัดการกองทุนมากน้อยเพียงใด

2. เพื่อให้ทราบว่า กองทุนหมู่บ้านชนงพระใต้ เป็นแหล่งเงินทุนหมุนเวียนในหมู่บ้าน สำหรับการลงทุนเพื่อพัฒนาอาชีพ สร้างงานสร้างรายได้ หรือเพิ่มรายได้ การลดรายจ่าย การบรรเทาเหตุฉุกเฉินและจำเป็นเร่งด่วน มากน้อยเพียงใด

3. เพื่อให้ทราบว่า กองทุนหมู่บ้านชนงพระใต้ เสริมสร้างกระบวนการพึ่งพาตนเองของหมู่บ้าน ในด้านการเรียนรู้ การสร้างและพัฒนาความคิดริเริ่มเพื่อการแก้ไขปัญหา และเสริมสร้างศักยภาพส่งเสริมเศรษฐกิจพอเพียงในหมู่บ้าน อย่างไรบ้าง

4. เพื่อให้ทราบว่า กองทุนหมู่บ้านชนงพระใต้ มีความสำเร็จ ตลอดจนจุดอ่อนที่ควรปรับปรุงอย่างไรบ้าง

5. เพื่อให้ทราบว่า กองทุนหมู่บ้านชนงพระใต้ บรรลุวัตถุประสงค์ตามเจตนารมณ์ของรัฐบาล มากน้อยเพียงใด

โดยมีแนวคิดการประเมินแบบ CIPP MODEL เป็นกรอบแนวคิดทฤษฎีในการประเมิน จากประชากรในหมู่บ้านและ สมาชิกกองทุนหมู่บ้าน โดยใช้เครื่องมือในการประเมิน คือ แบบรายงาน บร.1 – บร.12 ซึ่งเก็บข้อมูลด้วยวิธีการสัมภาษณ์ประชากรและสมาชิกกองทุน การค้นคว้าข้อมูลมือสองจากแหล่งข้อมูล การจัดประชุมเวทีชาวบ้าน และการสังเกตอย่างมีส่วนร่วม และไม่มีส่วนร่วม เพื่อนำข้อมูลที่เก็บรวบรวมได้มาจัดให้เป็นระบบ ระเบียบ และทำการวิเคราะห์ข้อมูล เพื่อให้ทราบถึงผลการประเมินบริบทชุมชน ผลการประเมินโครงการโดยภาพรวม ผลการประมวลเทคนิควิธีทำธุรกิจของผู้กู้ และการบรรลุวัตถุประสงค์ของการประเมินโครงการ

สาขาวิชาเทคโนโลยีการจัดการ

ลายมือชื่อนักศึกษา.....

ปีการศึกษา 2544

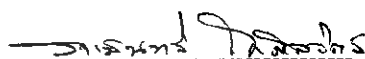
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา.....

ลายมือชื่ออาจารย์ร่วมปรึกษา.....

หน้าอนุมัติ

อาจารย์ที่ปรึกษา และกรรมการสอบ ได้พิจารณาสารนิพนธ์ฉบับนี้แล้ว เห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของ การศึกษาตามหลักสูตรประกาศนียบัตรบัณฑิตสาขาการจัดการและการประเมิน โครงการของสำนักวิชา เทคโนโลยีสังคม มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี ได้

อาจารย์ที่ปรึกษา

(อาจารย์ ดร.ราชนทร์โกศลวิตร)

กรรมการสอบ

(อาจารย์ เกียรติกร ดร.เกรียงศักดิ์ เอี่ยมเก็บ)

(อาจารย์ มงคล หงษ์ธนสถิตย์)

อนุมัติให้สารนิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของหลักสูตรประกาศนียบัตรบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการและการ ประเมินโครงการ

(รองศาสตราจารย์ ทองพร ทาเจริญศักดิ์)

คณบดีสำนักวิชาเทคโนโลยีสังคม

วันที่.....เดือน.....พ.ศ.

- 8 ต.ค. 2545

กิตติกรรมประกาศ

สารนิพนธ์นี้สำเร็จลงด้วยดี, ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณ บุคคล และกลุ่มบุคคลต่างๆ ที่ได้กรุณาให้คำปรึกษา แนะนำ ช่วยเหลือเป็นอย่างดี ทั้งในด้านวิชาการ และด้านการดำเนินงานวิจัย อาทิเช่น

- อาจารย์ ดร.ราชนทร์ โกศลวิตร อาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์
- รองศาสตราจารย์ ดร.ขวัญกมล กลิ่นศรีสุข
- รองศาสตราจารย์ ดร.องค์การ อินทร์มรรย

และคณาจารย์ประจำสาขาวิชาเทคโนโลยีการจัดการ สำนักวิชาเทคโนโลยีสังคม มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี ที่ให้คำแนะนำปรึกษาด้านวิชาการ

- คุณดวงพร ตลอดจนพงษ์, คุณสมพันธ์ เกตษ์ชะ และพัฒนาชุมชนอำเภอปากช่อง ที่ให้คำปรึกษา
- นายอำเภอ, กำนัน, ผู้ใหญ่บ้าน, ผู้นำชุมชน
- คุณอานวย ขานจันทิก ประธานกองทุนหมู่บ้านชนงพระใต้ และคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านชนงพระใต้ทุกท่าน ที่ให้ข้อมูล และอำนวยความสะดวก
- ประชาชนในหมู่บ้านชนงพระใต้ ที่ได้ให้ความอนุเคราะห์ต่างๆ

ท้ายนี้ ขอกราบขอบพระคุณบิดา มารดา ที่ให้การเลี้ยงดูอบรม และส่งเสริมการศึกษาเป็นอย่างดีตลอดมา จนทำให้ผู้วิจัยประสบความสำเร็จในชีวิต

ปวีณา เกตุวิทย์

มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี

สารบัญ

หน้า

บทคัดย่อ.....	ก
หน้าอำนวยการ.....	ข
กิตติกรรมประกาศ.....	ค
สารบัญ.....	ง
สารบัญแผนภาพ.....	ฉ
สารบัญตาราง.....	ช
 บทที่ 1 บทนำ.....	 1
1. หลักการและเหตุผล.....	1
2. วัตถุประสงค์ของการประเมินโครงการ.....	2
3. กรอบความคิดทฤษฎี.....	2
4. วิธีดำเนินการ.....	5
5. ผลที่คาดว่าจะได้รับจากการประเมินโครงการ.....	6
 บทที่ 2 เอกสารที่เกี่ยวข้อง.....	 7
1. นโยบาย หลักการ และวัตถุประสงค์กองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ.....	7
2. ระเบียบกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ พ.ศ.2544 และระเบียบกองทุนหมู่บ้านของพระได้.....	8
3. หลักเกณฑ์และแนวทางปฏิบัติในการดำเนินงานกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง.....	10
4. หลักการประเมินโครงการเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง แบบซัพพอร์ตโมเดล.....	13
 บทที่ 3 วิธีการดำเนินการประเมินโครงการ.....	 17
1. วิธีการประเมินโครงการ.....	17
2. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	18
3. ตัวแปรและตัวชี้วัดที่ใช้ในการประเมินโครงการ.....	19

	หน้า
4. เครื่องมือที่ใช้ในการประเมินโครงการ.....	22
5. การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	23
6. การวิเคราะห์ข้อมูล.....	24
บทที่ 4 ผลการติดตามการประเมินโครงการ.....	25
1. ผลการประเมินบริบทชุมชน.....	25
2. ผลการประเมินโครงการ โดยภาพรวม.....	37
3. ผลการประเมินเทคนิควิธีทำธุรกิจของผู้รู้.....	41
4. สรุปการบรรลุวัตถุประสงค์ของการประเมินโครงการ.....	42
บทที่ 5 สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	44
1. สรุป.....	44
2. อภิปรายผล.....	45
3. ข้อเสนอแนะ.....	46
บรรณานุกรม.....	48
ภาคผนวก.....	49
ภาคผนวก ก แบบรายงาน บร.1 – บร.12.....	50
ภาคผนวก ข ระเบียบคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านชนงพระใต้.....	151
ภาคผนวก ค ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี.....	155

สารบัญแผนภาพ

แผนภาพที่	หน้า
1.1 ระบบการดำเนินงานของโครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง.....	5
2.1 ความคิดพื้นฐานการประเมินของสตףเฟิลบีบี.....	15
2.2 ความสัมพันธ์ระหว่างรูปแบบการประเมิน และการตัดสินใจของ สตףเฟิลบีบี.....	16

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
1. จำนวนและร้อยละของประชากรจำแนกตามลักษณะของประชากร.....	32
2. จำนวนและร้อยละของการประกอบอาชีพ และการมีที่ดินทำกิน จำแนกตามครอบครัว.....	33
3. จำนวนและระดับการศึกษาของครูและนักเรียน โรงเรียนชนงพระใต้.....	34
4. จำนวนแหล่งน้ำและการใช้น้ำ จำแนกตามแหล่งน้ำ.....	35
5. จำนวนพื้นที่ทำการเกษตร จำแนกตามลักษณะการปลูกพืช.....	35
6. จำนวนสัตว์เลี้ยง จำแนกตามประเภทของสัตว์.....	36
7. จำนวนครอบครัวที่มีรายได้ต่อปี จำแนกตามจำนวนรายได้.....	36

บทที่ 1

บทนำ

1. หลักการและเหตุผล

กองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง เป็นนโยบายที่รัฐบาลประกาศ เมื่อวันที่ 26 กุมภาพันธ์ พ.ศ.2544 เพื่อมุ่งเน้นแก้ปัญหาของประเทศและเป็นมาตรการหนึ่งในการแก้ไขปัญหาเศรษฐกิจและสังคม ของประเทศตามนโยบายของรัฐบาล โดยรัฐบาลจัดสรรเงินอุดหนุนให้แก่หมู่บ้านหรือชุมชนเมืองที่มีความพร้อม และได้รับการอนุมัติให้จัดตั้งเป็นกองทุน แห่งละ 1 ล้านบาท ในลักษณะของทุนหมุนเวียน เพื่อเป็นแหล่งเงินทุนในการลงทุน สร้างงาน สร้างอาชีพ เสริมและสร้างรายได้ให้แก่ประชาชนในชุมชน และวิสาหกิจขนาดเล็กในครัวเรือน เพื่อสร้างศักยภาพในการเสริมสร้างความเข้มแข็งด้านสังคม และด้านเศรษฐกิจของประชาชนในหมู่บ้านและชุมชนเมือง ผู้การพึ่งพาตนเองอย่างยั่งยืน และประชาชนมีโอกาสใช้ภูมิปัญญาและศักยภาพในการจัดระบบ และบริหารจัดการกองทุนของตนเองได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยจะเกิดกองทุน 71,364 หมู่บ้าน 3,517 ชุมชนเมือง รวมทั้งสิ้น 74,881 กองทุน

การกรณีศึกษาหมู่บ้านชนงพระใต้ หมู่ 2 ตำบลชนงพระ อำเภอปากช่อง จังหวัดนครราชสีมา มีพื้นที่ 9,656 ไร่ มีครัวเรือน 345 ครอบครัวย มีบ้าน 498 หลังคาเรือน ประชากรทั้งหมด 1,650 คน แบ่งเป็น ชายจำนวน 836 คน หญิง จำนวน 814 คน หมู่บ้านชนงพระใต้ ได้รับการขึ้นทะเบียนจัดตั้งกองทุนหมู่บ้าน เมื่อวันที่ 10 กรกฎาคม พ.ศ.2544 และได้รับการเงินโอนเข้าบัญชีกองทุนหมู่บ้าน เมื่อวันที่ 10 กรกฎาคม พ.ศ.2544 จำนวน 1 ล้านบาท โดยนำเงินบริหารจัดการเป็นเงินทุนหมุนเวียนในหมู่บ้าน กองทุนหมู่บ้านชนงพระใต้ มีสมาชิก จำนวน 248 คน 1 องค์การ มีคณะกรรมการ จำนวน 15 คน โดยเริ่มให้สมาชิกกู้ยืมเงินกองทุนหมู่บ้าน เมื่อเดือนธันวาคม พ.ศ.2544 จำนวน 70 คน ซึ่งสมาชิกผู้กู้ได้นำเงินไปใช้ในการพัฒนาอาชีพทั้งหมด โดยแบ่งเป็นการผลิตทางการเกษตร 56 ราย และค้าขาย 17 ราย ซึ่งเป็นการเริ่มต้นของการปฏิบัติตามนโยบายของรัฐบาล และเพื่อจะให้ทราบว่า โครงการกองทุนหมู่บ้านชนงพระใต้ บรรลุวัตถุประสงค์ตามเจตนารมณ์ของรัฐบาลมากน้อยเพียงใด จึงสมควรมีการประเมินกองทุนหมู่บ้าน โดยนักศึกษาหลักสูตรประกาศนียบัตรบัณฑิต ที่เข้ามาประจำอยู่ในหมู่บ้านนั้นๆ และเขียนเรียบเรียงรายงานการประเมินในรูปของ “สารนิพนธ์” (Substantive Report) เพื่อแสดงให้เห็นถึงความสำเร็จตลอดจนจุดอ่อนที่ควรปรับปรุงของแต่ละท้องถิ่น และเพื่อเป็นการพัฒนาความรู้ ความสามารถของนักศึกษาในด้านของการพัฒนาท้องถิ่น ซึ่งเป็นรากฐานของประเทศให้มีความเจริญยิ่งขึ้น

2. วัตถุประสงค์ของการประเมินโครงการ

2.1 เพื่อให้ทราบว่า กระบวนการดำเนินงานของกองทุนหมู่บ้านชนงพระได้ มีความสามารถในการบริหารจัดการกองทุนมากน้อยเพียงใด

2.2 เพื่อให้ทราบว่า กองทุนหมู่บ้านชนงพระได้ เป็นแหล่งเงินทุนหมุนเวียนในหมู่บ้าน สำหรับการลงทุนเพื่อพัฒนาอาชีพ สร้างงานสร้างรายได้ หรือเพิ่มรายได้ การลดรายจ่าย การบรรเทาเหตุฉุกเฉินและจำเป็นเร่งด่วน มากน้อยเพียงใด

2.3 เพื่อให้ทราบว่า กองทุนหมู่บ้านชนงพระได้ เสริมสร้างกระบวนการพึ่งพาตนเองของหมู่บ้าน ในด้านการเรียนรู้ การสร้างและพัฒนาความคิดริเริ่มเพื่อการแก้ไขปัญหา และเสริมสร้างศักยภาพส่งเสริมเศรษฐกิจพอเพียงในหมู่บ้าน อย่างไรบ้าง

2.4 เพื่อให้ทราบว่า กองทุนหมู่บ้านชนงพระได้ มีความสำเร็จ ตลอดจนจุดอ่อนที่ควรปรับปรุงอย่างไรบ้าง

2.5 เพื่อให้ทราบว่า กองทุนหมู่บ้านชนงพระได้ บรรลุวัตถุประสงค์ตามเจตนารมณ์ของรัฐบาล มากน้อยเพียงใด

3. กรอบความคิดทฤษฎี

กรอบความคิดทฤษฎี หรือต้นแบบทางความคิดที่ผู้เขียนสารนิพนธ์ ในการประเมินโครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองครั้งนี้ ได้แก่ ต้นแบบทางความคิดเชิงระบบที่เรียกว่า “ซีพีพีโมเดล” (CIPP MODEL) โดยที่อักษรมีความหมาย ดังนี้

C ย่อมาจาก Context คือ บริบทของหน่วยระบบ

I ย่อมาจาก Input คือ ปัจจัยนำเข้าของหน่วยระบบ

P ย่อมาจาก Process คือ กระบวนการของหน่วยระบบ

P ย่อมาจาก Product คือ ผลผลิตของหน่วยระบบ

ซึ่งเป็นการประเมินเพื่อให้รายละเอียดต่างๆ เพื่อช่วยในการตัดสินใจเกี่ยวกับโครงการ ทำให้สามารถบ่งชี้จุดเด่น จุดด้อย เพื่อนำผลไปปรับปรุงกิจกรรม และมีการประเมินรวมสรุปหลังโครงการสิ้นสุดแล้ว เพื่อบ่งชี้ผลสัมฤทธิ์ของโครงการที่เหมาะสม

ซีพีพีโมเดล จะประเมินด้านต่างๆ ดังนี้ คือ

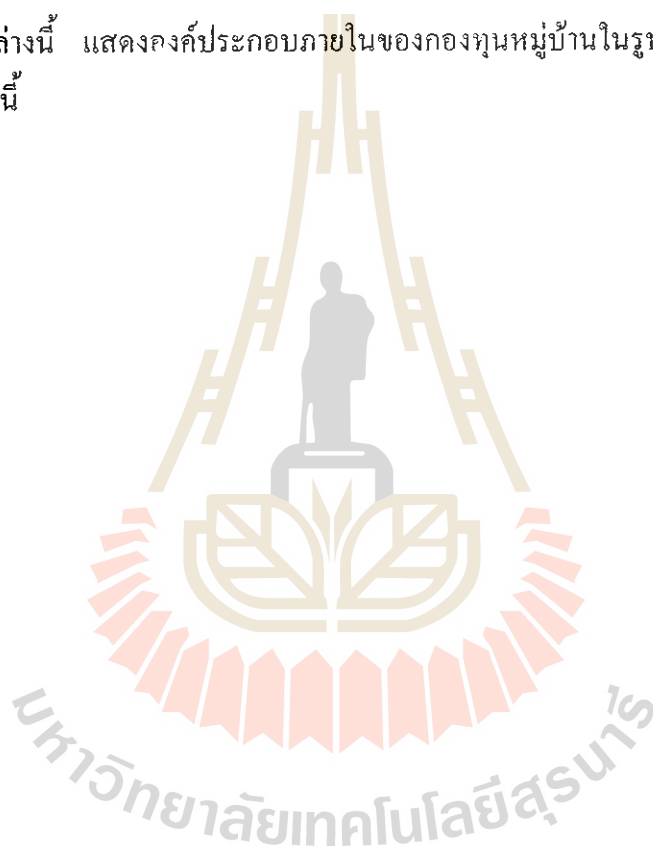
1. การประเมินสถานะแวดล้อม (Context Evaluation) เป็นการประเมินก่อนการดำเนินการโครงการ เพื่อพิจารณา หลักการและเหตุผล ความจำเป็นที่ต้องดำเนินโครงการ ประเด็นปัญหา และความเหมาะสมของเป้าหมายโครงการ ซึ่งจะช่วยในการตัดสินใจเกี่ยวกับการวางแผนในการกำหนดวัตถุประสงค์

2. การประเมินปัจจัยเบื้องต้น (Input Evaluation) เป็นการประเมินเพื่อพิจารณาความเหมาะสมของความพร้อมของทรัพยากร เช่น จำนวนคน งบประมาณ วัสดุอุปกรณ์ รวมทั้งเทคโนโลยี และแผนการของการดำเนินการโครงการ เป็นการตัดสินใจเกี่ยวกับการสร้างเพื่อกำหนดรูปแบบของโครงการ

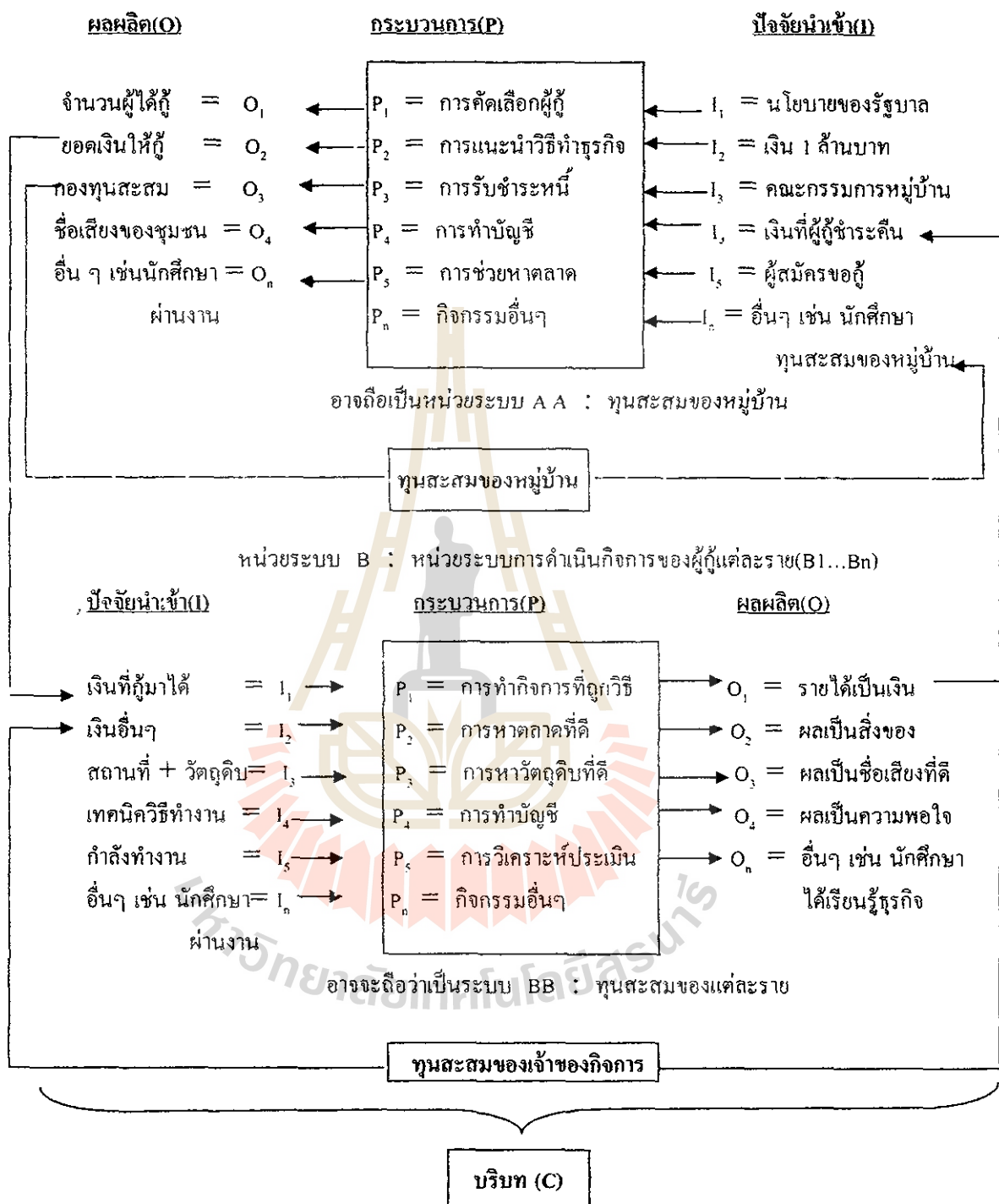
3. การประเมินกระบวนการ (Process Evaluation) เป็นการประเมินเพื่อหาข้อบกพร่องของการดำเนินการ ที่จะใช้เป็นข้อมูลในการพัฒนา แก้ไข ปรับปรุง ในการดำเนินการช่วงต่อไปมีประสิทธิภาพมากขึ้น โดยมีการบันทึกไว้เป็นหลักฐานทุกขั้นตอน เป็นการตัดสินใจในด้านการประยุกต์ใช้ เพื่อควบคุมการดำเนินการของโครงการ

4. การประเมินผลผลิต (Product Evaluation) เป็นการประเมินเพื่อเปรียบเทียบผลผลิตที่เกิดขึ้นกับจุดประสงค์ของโครงการ รวมทั้งการพิจารณาในประเด็นของการยุบ เลิก ขยาย หรือปรับเปลี่ยนโครงการ จะช่วยในการตัดสินใจเพื่อตัดสินใจและดูแลผลสำเร็จของโครงการ

แผนภาพข้างล่างนี้ แสดงองค์ประกอบภายในของกองทุนหมู่บ้านในรูปแบบของ "ชีพีโมเดล" ซึ่งมีส่วนประกอบดังนี้

หน่วยระบบ A : หน่วยระบบการบริหารจัดการและแนะนำส่งเสริมผู้กู้

แผนภาพที่ 1 ระบบการดำเนินงานของโครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง

จากแผนภูมิที่ 1 นี้ แสดงภาพโดยรวมของการดำเนินงานของกองทุนหมู่บ้านและผู้กู้ จึงประกอบด้วย 2 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 เป็นหน่วยระบบ A ได้แก่ หน่วยระบบการบริหารจัดการและแนะนำ ส่งเสริมผู้กู้ โดยมีหน่วยระบบสะสมทุน เป็นหน่วยระบบพ่วง คือ หน่วยระบบ AA

ส่วนที่ 2 เป็นหน่วยระบบ B ได้แก่ หน่วยระบบการดำเนินกิจการของผู้กู้แต่ละราย โดยมี หน่วยระบบสะสมทุน เป็นหน่วยระบบพ่วง คือ หน่วยระบบ BB

สำหรับหน่วยระบบ A มีปัจจัยนำเข้า ได้แก่ I ตามรายการต่างๆ ดังปรากฏในแผนภูมิ มีกระบวนการทำงาน ได้แก่ P ตามรายการต่างๆ ดังปรากฏในแผนภูมิ และมีผลผลิต ได้แก่ตามรายการต่างๆ ดังปรากฏในแผนภูมิ

หน่วยระบบ B คล้ายกันกับหน่วยระบบ A คือ เป็นหน่วยระบบผู้กู้แต่ละคน มีปัจจัยนำเข้า ได้แก่ I ที่จะนำมาประกอบกิจการของผู้กู้แต่ละราย มี P คือ กระบวนการทำอาชีพตามรายการและมี O ได้แก่ ผลผลิตตามรายการ

ความเชื่อมโยงที่สำคัญของหน่วยระบบ A และ B คือ หน่วยระบบกองทุนเป็นผู้ให้เงินกู้ แก่หน่วยระบบ B และอาจจะช่วยหาตลาดจำหน่ายสินค้าบางอย่าง ตลอดจนช่วยหาวิธีแนะนำดำเนินกิจการให้ได้ผลดี ส่วนหน่วยระบบ B เมื่อดำเนินการได้ผลดี ส่งคืนเงินกู้พร้อมดอกเบี้ย ให้กับหน่วยระบบ A

บริบท (C) ในที่นี้หมายถึงถึง บริบทของหน่วยระบบ A และ B เช่น สภาพภูมิประเทศ และประชากรของชุมชน ตลอดจนสภาพเศรษฐกิจโดยทั่วไปของประเทศ และนโยบายของรัฐบาลเกี่ยวกับกองทุนดังกล่าว

4. วิธีดำเนินการ

การดำเนินการประเมินโครงการกองทุนหมู่บ้านชนงพระใต้ มีขั้นตอนดังต่อไปนี้

ขั้นตอนที่ 1 ศึกษาให้เข้าใจเป้าหมายของกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง

ขั้นตอนที่ 2 ศึกษาบริบทและสภาพการดำเนินงานของกองทุนหมู่บ้านชนงพระใต้

ขั้นตอนที่ 3 ศึกษาและทำความเข้าใจชีพวิถีโมเดล และใช้ชีพวิถีโมเดลวิเคราะห์กองทุนหมู่บ้าน

ขั้นตอนที่ 4 เก็บรวบรวมข้อมูลที่เกี่ยวข้อง โดยใช้ข้อมูลบางส่วนจากแบบ บร.1-12 และข้อมูลมือสองจากแหล่งข้อมูลอื่นๆ

ขั้นตอนที่ 5 วิเคราะห์ข้อมูลที่มีให้ได้ข้อมูลตามที่ต้องการในส่วนต่างๆ ของสารนิพนธ์

ขั้นตอนที่ 6 ลงมือเขียนบทที่ 1,2,3,4,5, บรรณานุกรม และภาคผนวก จนสมบูรณ์

ขั้นตอนที่ 7 เสนอร่างสารนิพนธ์เพื่อให้อาจารย์นิเทศน์พิจารณาและแนะนำ เพื่อทำการแก้ไขปรับปรุงให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น

ขั้นตอนที่ 8 แก้ไขปรับปรุงร่างสารนิพนธ์ให้สมบูรณ์

ขั้นตอนที่ 9 พิมพ์สารนิพนธ์ให้เสร็จสมบูรณ์เพื่อเสนอภาควิชา

5. ผลที่คาดว่าจะได้รับจากการประเมินโครงการ

5.1 ได้ทราบถึงความสามารถในการบริหารจัดการกองทุน และกระบวนการดำเนินงานของกองทุนหมู่บ้านชนงพระได้

5.2 ได้ทราบว่า กองทุนหมู่บ้านชนงพระได้เป็นแหล่งเงินทุนหมุนเวียนในหมู่บ้าน สำหรับการลงทุนเพื่อพัฒนาอาชีพสร้างงานสร้างรายได้หรือเพิ่มรายได้ การลดรายจ่าย การบรรเทาเหตุฉุกเฉิน และจำเป็นเร่งด่วน

5.3 ได้ทราบว่า กองทุนหมู่บ้านชนงพระได้ เสริมสร้างกระบวนการพึ่งพาตนเองของหมู่บ้าน ในด้านการเรียนรู้ การสร้างและพัฒนาความคิดริเริ่ม เพื่อการแก้ไขปัญหาและเสริมสร้างศักยภาพ ส่งเสริมเศรษฐกิจพอเพียงในหมู่บ้าน

5.4 ได้ทราบถึงความสำเร็จ ตลอดจนจุดอ่อนที่ควรปรับปรุงของกองทุนหมู่บ้านชนงพระได้

5.5 ได้ทราบว่า กองทุนหมู่บ้านชนงพระได้ บรรลุวัตถุประสงค์ตามเจตนารมณ์ของรัฐบาล

บทที่ 2

เอกสารที่เกี่ยวข้อง

1. นโยบาย หลักการ และวัตถุประสงค์กองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ

1.1 นโยบายกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ

กองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ เป็นนโยบายของรัฐบาลเพื่อเป็นการเสริมสร้างกระบวนการพึ่งพาตนเองของหมู่บ้านและชุมชนเมือง ในด้านการเรียนรู้ การสร้างและพัฒนาความคิดริเริ่ม และการแก้ไขปัญหาและเสริมสร้างศักยภาพ ทั้งด้านเศรษฐกิจและสังคมของประชาชนในหมู่บ้านและชุมชนเมือง โดยรัฐบาลจัดตั้งกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง กองทุนละ 1 ล้านบาท พร้อมเสริมสร้างและพัฒนาหมู่บ้านและชุมชนเมือง ให้มีขีดความสามารถในการจัดระบบบริหารจัดการเงินกองทุนหมุนเวียน ในหมู่บ้านและชุมชนเมืองกันเอง

1.2 หลักการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ

รัฐบาลจัดทำการจัดสรรเงินให้แก่กองทุนหมู่บ้านหรือชุมชนเมือง โดยพิจารณาจากความพร้อมของหมู่บ้านและชุมชนเมือง ดังนี้

- 1) ความพร้อม ความสนใจ และการมีส่วนร่วม ของประชาชนในหมู่บ้านหรือชุมชนเมือง
- 2) ความพร้อมของคณะกรรมการกองทุน ที่เน้นความพร้อมของบุคคล ทั้งในด้านความรู้และประสบการณ์ในการบริหารจัดการกองทุน
- 3) ความพร้อมของระบบการตรวจสอบ และประเมินผลการดำเนินงานของคณะกรรมการกองทุน โดยสมาชิก
- 4) ความพร้อมของการบริหารจัดการ ที่สอดคล้องและเกื้อกูลกันระหว่างกองทุนหมู่บ้าน หรือชุมชนเมือง กับกองทุนอื่นๆ ที่หน่วยงานราชการจัดตั้งขึ้นในหมู่บ้านหรือชุมชนเมือง

1.3 วัตถุประสงค์กองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ

วัตถุประสงค์ในการจัดตั้งกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ มีดังนี้

- 1) เป็นแหล่งเงินทุนหมุนเวียนในหมู่บ้านและชุมชนเมือง สำหรับการลงทุนเพื่อการพัฒนาอาชีพ สร้างงาน สร้างรายได้ หรือเพิ่มรายได้ การลดรายจ่าย การบรรเทาเหตุฉุกเฉินและความจำเป็นเร่งด่วน และสำหรับการนำไปสู่การสร้างกองทุนสวัสดิภาพที่ดีแก่ประชาชนในหมู่บ้านหรือชุมชน
- 2) ส่งเสริมและพัฒนาหมู่บ้านและชุมชนเมือง ให้มีขีดความสามารถในการจัดระบบ และบริหารจัดการเงินทุนของตนเอง

3) เสริมสร้างกระบวนการพึ่งพาตนเองของหมู่บ้านและชุมชนเมือง ในการเรียนรู้ การสร้างและพัฒนาความคิดริเริ่ม เพื่อแก้ไขปัญหาและเสริมสร้างศักยภาพ และส่งเสริมเศรษฐกิจพอเพียงในหมู่บ้านและชุมชนเมือง

4) กระตุ้นเศรษฐกิจในระดับรากฐานของประเทศ รวมทั้งเสริมสร้างภูมิคุ้มกันทางเศรษฐกิจและสังคมของประเทศในอนาคต

5) เสริมสร้างศักยภาพและความเข้มแข็ง ทั้งทางด้านเศรษฐกิจและสังคมของประชาชน ในหมู่บ้านและชุมชนเมือง

2. ระเบียบกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ พ.ศ. 2544 และระเบียบกองทุนหมู่บ้านชนงพระใต้

2.1 ระเบียบกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ มีระเบียบที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

1) ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ พ.ศ. 2544 แบ่งเป็น 2 หมวด 14 ข้อ ดังนี้

หมวด 1 คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ

หมวด 2 สำนักงานคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ

2) ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2544 ว่าด้วยการปรับปรุงแก้ไขระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ พ.ศ. 2544 ให้เหมาะสมยิ่งขึ้น

3) ระเบียบคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง ว่าด้วยการจัดตั้งและบริหารกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ พ.ศ. 2544 แบ่งเป็น 9 หมวด 45 ข้อ ดังนี้

หมวด 1 ข้อความทั่วไป

หมวด 2 กองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ

หมวด 3 คณะอนุกรรมการสนับสนุนการดำเนินงานกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง

หมวด 4 คณะอนุกรรมการสนับสนุนและติดตามการดำเนินงานกองทุนหมู่บ้านระดับจังหวัด

หมวด 5 คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง

หมวด 6 กองทุนและสมาชิกกองทุน

หมวด 7 การกู้ยืมเงินกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง

หมวด 8 การทำบัญชีและการตรวจสอบ

หมวด 9 บทเฉพาะกาล

2.2 ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ พ.ศ. 2544

ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ พ.ศ. 2544 ประกอบไปด้วย 2 หมวด ดังนี้

หมวด 1 คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ มีสาระดังนี้

- การแต่งตั้งคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ
- การดำรงตำแหน่งของกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ
- การพ้นตำแหน่งของกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ
- การประชุมของคณะกรรมการ
- อำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการ
- เบี้ยประชุมของคณะกรรมการ ที่ปรึกษา และคณะอนุกรรมการ

หมวด 2 สำนักงานคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ มีสาระดังนี้

- การตั้งสำนักงานคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ
- อำนาจและหน้าที่ของสำนักงาน

2.3 ระเบียบกองทุนหมู่บ้านชนงพระใต้

ระเบียบข้อบังคับคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านชนงพระใต้ มีดังต่อไปนี้

- 1) ชื่อของกองทุนหมู่บ้าน
- 2) ที่ตั้งของกองทุน
- 3) การประกาศใช้ระเบียบข้อบังคับ
- 4) วัตถุประสงค์ของการตั้งกองทุนหมู่บ้าน
- 5) แหล่งที่มาของเงินกองทุน
- 6) คุณสมบัติของสมาชิก
- 7) การสมัครเข้าเป็นสมาชิกกองทุนหมู่บ้าน
- 8) การพ้นจากการเป็นสมาชิกกองทุนหมู่บ้าน
- 9) การคิดค่าธรรมเนียมแรกเข้า
- 10) มูลค่าหุ้น และการถือหุ้นของสมาชิก
- 11) ประเภทของการกู้เงินจากกองทุน
- 12) การอนุมัติเงินกู้กองทุน
- 13) วงเงินในการกู้ยืม
- 14) หลักประกันในการกู้ยืมเงิน
- 15) อัตราดอกเบี้ยในการกู้ยืมเงินกองทุน
- 16) การจัดสรรกำไรสุทธิประจำปี
- 17) ค่าปรับ
- 18) คณะกรรมการกองทุน
- 19) การดำรงตำแหน่งของกรรมการกองทุน
- 20) อำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน

- 21) อำนาจหน้าที่ของประธานกองทุน
- 22) อำนาจหน้าที่ของรองประธานกองทุน
- 23) การทำหน้าที่แทนประธานและรองประธานที่ไม่สามารถปฏิบัติหน้าที่ได้
- 24) อำนาจหน้าที่ของเหรียญกษาปณ์
- 25) อำนาจหน้าที่ของเลขานุการกองทุน
- 26) อำนาจหน้าที่ของผู้ตรวจสอบภายใน
- 27) อำนาจหน้าที่ของประชาสัมพันธ์
- 28) อำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการกองทุนอื่นๆ
- 29) การประชุมของคณะกรรมการกองทุน
- 30) การวินิจฉัยชี้ขาดของที่ประชุม
- 31) ประเภทการกู้ยืม
- 32) การอนุมัติเงินกู้
- 33) การทำสัญญาเงินกู้
- 34) การประชุมใหญ่ของสมาชิก
- 35) การรักษาการตามระเบียบของคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน

3. หลักเกณฑ์ และแนวทางปฏิบัติในการดำเนินงานกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง

3.1 แบบติดตามสังเกตการณ์คัดเลือกคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง

แบบติดตามสังเกตการณ์คัดเลือกคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง มีส่วนสำคัญในการประเมินความพร้อมของกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองต่างๆ เนื่องจากกระบวนการเลือกคณะกรรมการกองทุน จะต้องเป็นไปตามข้อที่ 41 ของระเบียบคณะกรรมการว่าด้วยการจัดตั้งและบริหารกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ พ.ศ. 2544 กล่าวคือ

- 1) จะต้องมีการเวียนสามในสี่ของครัวเรือนทั้งหมดเข้าร่วมประชุม
- 2) การเลือกคณะกรรมการหมู่บ้านและชุมชนเมือง ให้เป็นไปตามมติที่ประชุม

สำหรับคุณสมบัติของคณะกรรมการกองทุนจะต้องเป็นไปตามข้อ 17 ของระเบียบคณะกรรมการว่าด้วยการจัดตั้งและบริหารกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ พ.ศ. 2544 ดังนี้

- 1) เป็นผู้ที่มีชื่ออยู่ในทะเบียนบ้านและอาศัยอยู่ในหมู่บ้าน ติดต่อกันเป็นระยะเวลาไม่น้อยกว่าสองปี ก่อนวันที่ได้รับการคัดเลือกเป็นกรรมการกองทุน
- 2) เป็นผู้บรรลุนิติภาวะ โดยมีอายุยี่สิบปีบริบูรณ์
- 3) ปฏิบัติตนอยู่ในหลักศาสนา มีความรับผิดชอบ เสียสละ มีส่วนร่วมในกิจกรรมชุมชน ไม่ติดการพนัน ไม่เกี่ยวข้องกับสิ่งเสพติด และไม่มีประวัติเสียทางการเงิน ตลอดจนยึดมั่นในการปกครองระบอบประชาธิปไตย

- 4) ไม่เป็นบุคคลล้มละลาย คนไร้ความสามารถ หรือคนเสมือนไร้ความสามารถ
 - 5) ไม่เคยได้รับโทษจำคุกโดยคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุก เว้นแต่เป็นโทษสำหรับความผิดที่ได้กระทำโดยประมาท
 - 6) ไม่เคยต้องคำพิพากษาถึงที่สุดว่ามีความผิด แต่รอการกำหนดโทษ หรือรอการลงโทษในความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ หรือความผิดเกี่ยวกับทรัพย์ ยกเว้นความผิดฐานทำให้เสียทรัพย์ และความผิดฐานบุกรุก
 - 7) ไม่เคยถูกให้ออก ปลดออก หรือไล่ออก จากราชการ องค์การอิสระตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย หน่วยงานรัฐวิสาหกิจ เพราะทุจริตต่อหน้าที่หรือสร้างความเสียหายอย่างร้ายแรงแก่ทางราชการ องค์การ หรือหน่วยงานที่สังกัด
 - 8) ไม่เป็นผู้ไม่ไปใช้สิทธิเลือกตั้งที่เสียสิทธิตามมาตรา 68 วรรคสอง ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540
 - 9) ไม่เป็นผู้ที่เคยพ้นจากตำแหน่งคณะกรรมการกองทุน ตามข้อ 20(3) และ (4)
- 3.2 แบบคำขอขึ้นทะเบียนและประเมินความพร้อมของกองทุนหมู่บ้าน
- การขอขึ้นทะเบียนและประเมินความพร้อมของกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองนั้น มีวัตถุประสงค์เพื่อให้คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง ได้ประเมินความพร้อมในด้านต่างๆ ตามสภาพความเป็นจริง สำหรับหมู่บ้านและชุมชนเมืองจะต้องมีความพร้อมในด้านต่างๆ ดังนี้
- 1) กระบวนการคัดเลือกกรรมการ เป็นไปตามระเบียบและวิธีการที่หมู่บ้านและชุมชนเมืองกำหนดไว้
 - 2) คุณสมบัติคณะกรรมการตามระเบียบ
 - 3) ความรู้ ประสบการณ์ และความมั่นใจในการบริหารกองทุน ของคณะกรรมการ
 - 4) ระเบียบข้อบังคับในการดำเนินงานกองทุน
 - 5) การมีส่วนร่วมในการจัดการกองทุน
 - 6) สมาชิกมีการปฏิบัติตามระเบียบครบถ้วน
 - 7) มีการเปิดบัญชีเงินฝากของกองทุนหมู่บ้านแล้ว

3.3 การพิจารณาเงินกู้สำหรับคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง

การพิจารณาเงินกู้ให้กับผู้กู้นั้น คณะกรรมการจะต้องดำเนินการตามหมวด 7 ว่าด้วยการกู้ยืมเงินกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง ซึ่งมีสาระสำคัญ ดังนี้

- 1) สมาชิกตามข้อ 18(3) ที่ประสงค์จะขอยืมเงินจากกองทุน ต้องจัดทำคำขอกู้โดยระบุวัตถุประสงค์ในการกู้ยืมเงินอย่างชัดเจน โดยให้ยื่นคำขอกู้ดังกล่าวต่อคณะกรรมการกองทุน ให้คณะกรรมการกองทุนพิจารณาเงิน ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กองทุนกำหนด
- 2) คณะกรรมการกองทุนมีอำนาจในการอนุมัติเงินกู้รายหนึ่ง ไม่เกินจำนวน สองหมื่นบาท

ในกรณีที่คณะกรรมการมีมติเห็นควรอนุมัติเงินกู้รายใดเกินกว่าจำนวนที่กำหนดไว้ตามวรรคหนึ่ง ให้คณะกรรมการกองทุนเรียกประชุมสมาชิก เพื่อให้สมาชิกพิจารณาวินิจฉัยชี้ขาดต่อไป แต่ทั้งนี้การอนุมัติเงินกู้รายหนึ่งต้องไม่เกินห้าหมื่นบาท

การอนุมัติเงินกู้ถูกเงิน ให้คณะกรรมการกองทุนพิจารณาตามความเหมาะสมและจำเป็น

3) ในกรณีที่คณะกรรมการกองทุนมีมติอนุมัติเงินกู้ยืมตามคำขอทั้งหมด หรือบางส่วนให้บันทึกความเห็นในแบบคำขอกู้ยืมเงิน พร้อมทั้งส่งสำเนาแบบคำขอกู้ยืมเงิน ตลอดจนเงื่อนไขและรายละเอียดในการอนุมัติเงินกู้ แจ้งให้ผู้ขอกู้และธนาคารรับทราบโดยเร็ว

ให้คณะกรรมการกองทุนแต่งตั้งผู้แทนกรรมการกองทุน อย่างน้อยสองคน เป็นผู้แทนคณะกรรมการกองทุนในการทำสัญญากู้ยืมเงินกับผู้ขอกู้ที่ได้รับอนุมัติเงินกู้

ให้ผู้ขอกู้ที่ได้รับอนุมัติเงินกู้ เปิดบัญชีออมทรัพย์กับธนาคาร และแจ้งหมายเลขบัญชีออมทรัพย์ ให้คณะกรรมการกองทุนรับทราบโดยเร็ว

การโอนเงินเข้าบัญชีผู้กู้ตามวรรคสอง ธนาคารจะเป็นผู้ทำหน้าที่โอนเงินเข้าในบัญชีผู้กู้ ที่ผ่านการพิจารณาอนุมัติจากคณะกรรมการกองทุน ตามคำสั่งและเงื่อนไขของคณะกรรมการกองทุน

4) คณะกรรมการกองทุนอาจเรียกหลักประกันเงินกู้ ไม่ว่าจะเป็นบุคคลหรือทรัพย์สินตามหลักเกณฑ์ และวิธีการที่กองทุนกำหนด

5) ให้คณะกรรมการกองทุนกำหนดอัตราดอกเบี้ยหรือค่าตอบแทนเงินฝากและเงินกู้ เป็นอัตราที่แน่นอนตามความเห็นชอบจากที่ประชุมสมาชิก โดยคำนึงถึงจารีตประเพณีและสภาพเศรษฐกิจและสังคมในหมู่บ้านและชุมชนเมืองเป็นหลัก และปีประกาศอัตราดอกเบี้ย หรือค่าตอบแทนดังกล่าวอย่างเปิดเผย

6) การกำหนดระยะเวลาชำระคืนเงินกู้ ให้คณะกรรมการกองทุนพิจารณาตามความเหมาะสมแห่งสัญญาเงินกู้แต่ละราย การชำระคืนเงินต้นพร้อมดอกเบี้ยหรือค่าตอบแทน ให้ผู้กู้ชำระให้แล้วเสร็จภายในกำหนดระยะเวลาไม่เกินหนึ่งปี นับแต่วันที่ทำสัญญา

7) ในกรณีที่ผู้กู้ผิดสัญญา ไม่ชำระคืนเงินกู้พร้อมดอกเบี้ย หรือค่าตอบแทนตามเงื่อนไขที่กำหนดไว้ในสัญญากู้ยืมเงิน ให้ผู้กู้เสียเบี้ยปรับตามจำนวนที่ระเบียบหรือข้อบังคับที่กองทุนกำหนดไว้ อย่างแน่นอน สำหรับจำนวนที่ขาดหรือค้างชำระ เว้นแต่ผู้กู้ได้รับอนุญาตให้ผ่อนผันการชำระหนี้

คณะกรรมการกองทุนอาจพิจารณายกเลิก หรือปรับลดเบี้ยปรับให้แก่ผู้กู้รายหนึ่งรายใดก็ได้ เมื่อมีเหตุอันสมควร และด้วยความเห็นชอบจากที่ประชุมสมาชิกด้วยเสียงเกินกึ่งหนึ่ง หรือดำเนินการอื่นๆ ตามระเบียบที่กองทุนกำหนด

8) ในกรณีที่ผู้กู้มิได้เริ่มดำเนินการตามวัตถุประสงค์ในการขอกู้ยืมเงิน หรือเมื่อมีหลักฐานอันควรเชื่อได้ว่าผู้กู้นำเงินไปใช้นอกกรอบวัตถุประสงค์ โดยปราศจากเหตุผลอันสมควร ให้คณะกรรมการกองทุนมีอำนาจยกเลิกสัญญา และเรียกคืนเงินกู้พร้อมดอกเบี้ย หรือค่าตอบแทนที่ค้างชำระคืนเต็มจำนวนได้โดยทันที

ให้คณะกรรมการกองทุนเรียกประชุมสมาชิกเพื่อลงมติให้ผู้กู้ ซึ่งนำเงินไปใช้นอกกรอบวัตถุประสงค์

ประสงค์ที่กำหนดไว้ในคำขอกู้ยืม พันจากสมาชิกภาพในระยะเวลาสามสิบวัน หลังจากวันยกเลิกสัญญา สมาชิกซึ่งที่ประชุมสมาชิก มีมติให้พ้นจากสมาชิกภาพตามวรรคสอง ห้ามมิให้สมัครเข้าเป็น สมาชิกกองทุน เป็นระยะเวลาสองปี

กรณีกองทุนหมู่บ้านของพระได้ มีเกณฑ์สำหรับการพิจารณาเงินกู้ มีดังนี้

- 1) ผู้กู้ต้องแจ้งวัตถุประสงค์ในการกู้ยืมเงินอย่างชัดเจน
- 2) ผู้กู้จะต้องพิจารณาการตลาดที่จะเป็นไปได้ให้คู่กับการลงทุน
- 3) กู้ยืมเงินจากกองทุนได้ไม่เกินสองหมื่นบาท ต่อปี
- 4) ต้องมีสมาชิกค้ำประกัน หรือหลักทรัพย์ค้ำประกัน

3.4 การวิเคราะห์โครงการเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง

โครงการเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง เป็นโครงการที่จัดทำขึ้นเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง ให้เกิดการบริหารจัดการอย่างมีประสิทธิภาพ และพัฒนากองทุนไปสู่ความเข้มแข็งด้านสังคมและเศรษฐกิจอย่างยั่งยืน โดยให้ทุนการศึกษา แก่บัณฑิตเพื่อการศึกษาหลักสูตรการจัดการและการประเมินโครงการ ซึ่งเป็นหลักสูตรที่กำหนดการศึกษาเกี่ยวกับการปฏิบัติจริงในพื้นที่หมู่บ้านและชุมชนเมือง โดยกำหนดให้นโยบายกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองเป็นกิจกรรมหลักของการศึกษา ซึ่งจะช่วยในการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง รวมทั้งก่อให้เกิดการสร้างงาน สร้างรายได้แก่ผู้จบการศึกษาระดับปริญญาตรี ซึ่งเป็นการกระตุ้นเศรษฐกิจระดับล่าง อีกทางหนึ่ง และส่งเสริมให้บัณฑิตที่ต้องการพัฒนามีโอกาสกระทำได้อีกทั้งบัณฑิตได้มีการยกระดับการศึกษาควบคู่กับการปฏิบัติงานในพื้นที่สมควรให้สถาบันการศึกษาทั้งในส่วนองกระทรวงศึกษาธิการ และทบวงมหาวิทยาลัย จัดทำหลักสูตรโดยเนื้อหาหลักสูตรจะมุ่งเน้นเกี่ยวกับการบริหารจัดการ การเงิน การบัญชี การจัดทำโครงการ การวิเคราะห์โครงการ การวิจัยและการประเมินผลโครงการ การออกแบบผลิตภัณฑ์และการตลาด รวมทั้งการเรียนรู้ชุมชน การประเมินผลและพัฒนาชุมชนที่ใช้การวิจัยเป็นเครื่องมือ ซึ่งก่อให้เกิดมโนทัศน์เกี่ยวกับชุมชนและการพัฒนาชุมชน ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยทางเศรษฐกิจ การเมือง สังคม วัฒนธรรม ศาสนาและการศึกษากับการพัฒนาชุมชน การวิเคราะห์สภาพบริบท ปัญหา จุดแข็ง จุดอ่อน และความต้องการของชุมชนโดยใช้กระบวนการวิจัย ปฏิบัติการวิจัยแบบมีส่วนร่วมและการวิจัยแบบร่วมมือที่ใช้ชุมชนเป็นฐาน การออกแบบการวิจัย กระบวนการเก็บรวบรวมและวิเคราะห์ข้อมูล การนำเสนอผลการวิจัย และการใช้ประโยชน์จากการวิจัยในการพัฒนาศักยภาพ การมีส่วนร่วมและการสร้างความเข้มแข็งของชุมชนเพื่อการสร้างและพัฒนาเครือข่ายชุมชน การจัดการชุมชนพัฒนาการเรียนรู้ของชุมชนนำไปสู่การพัฒนาคุณภาพชีวิตที่ยั่งยืน แนวคิดการจัดการธุรกิจในรูปแบบต่างๆ การจัดการธุรกิจขนาดกลาง ขนาดย่อม การจัดการธุรกิจท้องถิ่น การสร้างจิตสำนึกในการจัดการธุรกิจท้องถิ่น หลักปรัชญาและแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง การจัดทำแผนงานธุรกิจ การเขียนโครงการขอสินเชื่อ วิธีดำเนินโครงการทั้งในด้านการตลาด การผลิต การบัญชี การเงิน และการบริหารทรัพยากรมนุษย์ สารสนเทศทางการจัดการธุรกิจ การนำผลการประเมินไปใช้ประโยชน์ในการพัฒนา การกระตุ้นกำกับติดตามการ

ดำเนินงานของชุมชน เพื่อเข้าไปช่วยเหลือส่งเสริมการพัฒนา และติดตามประเมินผลวิสัยนโยบายกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง ให้ดำเนินการอย่างมีประสิทธิภาพ

4. หลักการประเมินโครงการรูปแบบการประเมินแบบชีพฟ์โมเดล

รูปแบบการประเมินแบบชีพฟ์โมเดล

จำเนียร สุขหลาย และคณะ ได้สรุป “รูปแบบการประเมินแบบชีพฟ์โมเดล” ในหนังสือรวมบทความทางการประเมินโครงการ[สมหวัง พิธิยานุวัฒน์,(บรรณาธิการ),2544:221-234] ดังนี้

D.L. Stufflebeam และคนอื่นๆ (PDK,1977,P.261-265) ได้เสนอแบบจำลอง CIPP (Context-Input-Process-Product Model) เพื่อการประเมินผลโครงการจากแนวคิดกว้างๆ ดังต่อไปนี้

รูปแบบของการประเมินโดยใช้หลักของเหตุผลต่างๆ ไป อธิบายถึงความสัมพันธ์ระหว่างการประเมินกับการตัดสินใจ และแสดงให้เห็นถึงว่า กระบวนการประเมินใดๆ ประกอบด้วยขั้นตอน ดังนี้ คือ

1. ขั้นของการวิเคราะห์กิจกรรมและข้อมูลที่จะประเมิน เพื่อสนองความต้องการของผู้ตัดสินใจ
2. ขั้นของการรวบรวมสารสนเทศ(Information) ที่ต้องการ
3. ขั้นของการเสนอสารสนเทศ ให้แก่ผู้ตัดสินใจ

ด้วยวิธีการดังกล่าวนี้ เชื่อว่าการตัดสินใจนั้น จะเป็นไปด้วยความสมเหตุสมผลในการบรรลุเป้าหมายอย่างมีประสิทธิภาพ และประสิทธิผล

สตัฟเฟิลบีม ได้ให้ความหมายของการประเมินว่า “เป็นกระบวนการของการวิเคราะห์ เพื่อให้ได้มาซึ่งข้อมูลที่เป็นประโยชน์ในการตัดสินใจ ในทางเลือกต่างๆที่มีอยู่”

รูปแบบของการประเมินแบบ CIPP MODEL

แบบจำลองประเภทนี้ไม่เพียงแต่ประเมินว่า บรรลุวัตถุประสงค์หรือไม่เท่านั้น แต่ยังเป็นการประเมินเพื่อให้รายละเอียดต่างๆ เพื่อช่วยในการตัดสินใจเกี่ยวกับโครงการอีกด้วย โดยเฉพาะการประเมินโครงการประชุม เพื่อนำผลไปปรับปรุงกิจกรรมความก้าวหน้า เพื่อบ่งชี้จุดเด่น จุดด้อยของการประชุม เพื่อนำผลไปปรับปรุงกิจกรรมแผนการประชุมได้ทันทั่วทั้ง และมีการรวมประเมินสรุปหลังโครงการประชุมสิ้นสุดแล้ว เพื่อบ่งชี้ผลสัมฤทธิ์ของการประชุมแบบจำลองที่เหมาะสมที่จะใช้เป็นกรอบความคิดในการประเมินแบบชีพฟ์จึงเป็นที่นิยมใช้ ทั้งนี้เพราะนักประเมินจะได้ข้อดี ข้อบกพร่อง และประสิทธิภาพของโครงการที่จะประเมินได้เป็นอย่างดี ซึ่งนับได้ว่าเป็นการรับข่าวสารแบบสะสม ช่วยในการตัดสินใจของผู้บริหารเป็นอย่างมาก ทั้งยังเป็นแบบจำลองที่เข้าใจง่ายสะดวกในการปฏิบัติ จึงเป็นที่นิยมอย่างกว้างขวาง

แบบจำลองชีพฟ์ จะประเมินในด้านต่างๆ ดังนี้ คือ

1. การประเมินสถานะแวดล้อม (Context Evaluation) ซึ่งจะช่วยในการตัดสินใจเกี่ยวกับการวางแผนในการกำหนดวัตถุประสงค์
2. การประเมินปัจจัยเบื้องต้น (Input Evaluation) เป็นการตัดสินใจเกี่ยวกับโครงสร้างเพื่อกำหนดรูปแบบของโครงการ

3. การประเมินกระบวนการ (Process Evaluation) เป็นการตัดสินใจในด้านการประยุกต์ใช้ เพื่อควบคุมการดำเนินการโครงการ

4. การประเมินผลผลิต (Product Evaluation) จะช่วยในการตัดสินใจเพื่อตัดสินใจและดูแลผลสำเร็จของโครงการ

การประเมินด้านต่างๆ มีรายละเอียดดังต่อไปนี้ คือ

1. การประเมินบริบท หรือสภาวะแวดล้อม (Context Evaluation) การประเมินสภาวะแวดล้อม เป็นรูปแบบพื้นฐานของการประเมินโดยทั่วไป เป็นการประเมินเพื่อให้ได้มาซึ่งเหตุผล เพื่อช่วยในการกำหนดวัตถุประสงค์ของโครงการ โดยจะเน้นด้านความสัมพันธ์เกี่ยวกับสภาพแวดล้อม ความต้องการและเงื่อนไขที่เป็นจริงต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับสภาพแวดล้อม นอกจากนี้ ยังช่วยในการวินิจฉัยปัญหา เพื่อให้ได้ข้อมูลพื้นฐานที่จะเป็นประโยชน์ต่อการตัดสินใจ

2. การประเมินปัจจัยเบื้องต้น (Input Evaluation) เป็นการจัดหาข้อมูลเพื่อใช้ในการตัดสินใจว่าเหมาะสมของแผนงานต่างๆ ที่จัดขึ้น โดยดูว่าข้อมูลนั้นจะมีส่วนช่วยให้บรรลุมุ่งหมายของโครงการหรือไม่ ซึ่งจะประเมินในด้านต่างๆ คือ

- 1) ความสามารถของหน่วยงานหรือตัวแทนในการโครงการ
- 2) ยุทธวิธีที่ใช้ในการบรรลุวัตถุประสงค์ของโครงการ
- 3) การได้รับความช่วยเหลือในด้านต่างๆ ซึ่งจะช่วยให้โครงการดำเนินไปได้ เช่น หน่วยงานที่จะช่วยเหลือ เวลา เงินทุน อาคารสถานที่ อุปกรณ์เครื่องมือ

3. การประเมินกระบวนการ (Process Evaluation) เมื่อแผนดำเนินการได้รับการอนุมัติ และลงมือทำการประเมินกระบวนการจำเป็นต้องมีการเตรียมการ เพื่อให้ข้อมูลย้อนกลับ(Feedback) แก่ผู้รับผิดชอบและผู้ดำเนินการทุกลำดับชั้น การประเมินกระบวนการมีวัตถุประสงค์ใหญ่ๆ อยู่ 3 ประการ คือ

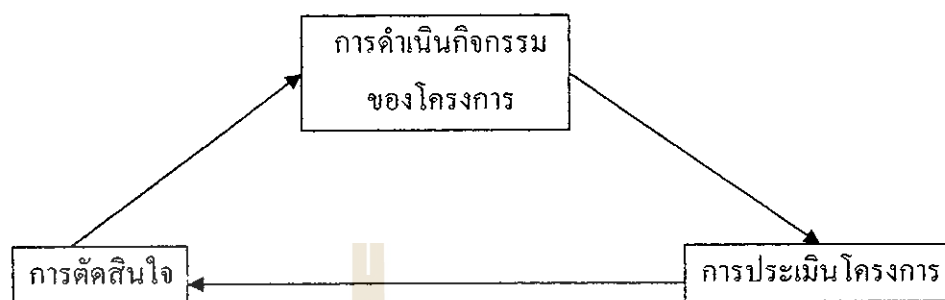
- 1) เพื่อหาและทำนายข้อบกพร่องของกระบวนการ หรือการดำเนินการตามขั้นตอนที่วางไว้
- 2) เพื่อรวบรวมสารสนเทศสำหรับผู้ตัดสินใจวางแผน
- 3) เพื่อเป็นรายงานสะสมถึงการปฏิบัติต่างๆ ที่เกิดขึ้น

4. การประเมินผลผลิต (Product Evaluation) มีจุดมุ่งหมายเพื่อวัดและแปลความหมาย ของความสำเร็จ ไม่เฉพาะเมื่อสิ้นสุดวัฏจักรของโครงการเท่านั้น แต่ยังมีผลเป็นที่ยึดเหนี่ยวในการปฏิบัติตามโครงการด้วย ระเบียบวิธีต่างๆ ไปของการประเมินผลผลิต จะรวมถึงต่อไปนี้เข้าไว้ด้วยกัน คือ การดูว่าการกำหนดวัตถุประสงค์นั้น นำไปใช้ได้หรือไม่ เหนือกว่าในการวัดที่สัมพันธ์กับวัตถุประสงค์ของการทำกิจกรรมคืออะไร เปรียบเทียบผลที่วัดมาได้ด้วยมาตรฐานสมบูรณ์ (Absolute Criteria) หรือมาตรฐานสัมพันธ์ (Relative Criteria) ที่กำหนดไว้ก่อน และทำการแปลความหมายถึงเหตุของสิ่งที่เกิดขึ้น โดยอาศัยจากรายงานการประเมินสภาวะแวดล้อม ปัจจัย และกระบวนการร่วมด้วย

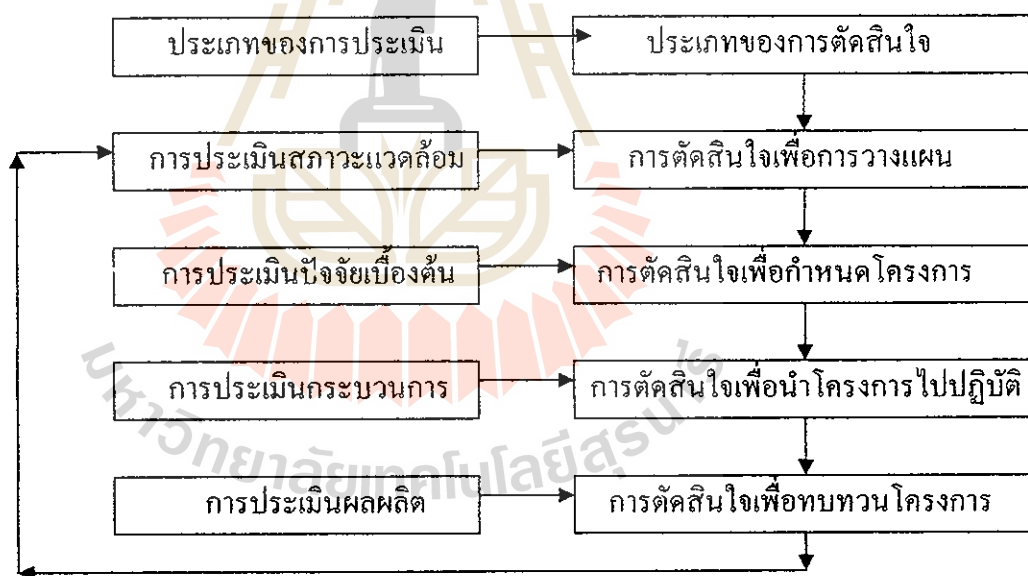
การนำเอาแบบจำลองชีพชีฟ ไปใช้ประเมินทำได้ในโครงการ 3 ลักษณะ คือ

1. จัดหาโครงการ ศึกษาให้ประจักษ์ว่ามีปัญหาที่น่าจะทำ

2. โครงการที่มีอยู่ แต่ยังไม่ได้ลงมือดำเนินการ
3. โครงการในระหว่างที่กำลังดำเนินการอยู่

แผนภาพที่ 2.1 ความคิดพื้นฐานการประเมินของสตฟเฟิลบีม

แผนภาพที่ 2.2 ความสัมพันธ์ระหว่างรูปแบบการประเมินและการตัดสินใจของสตฟเฟิลบีม

บทที่ 3

วิธีการดำเนินการประเมินโครงการ

1. วิธีการประเมินโครงการ

ในการประเมินสิ่งใดสิ่งหนึ่ง ผู้ประเมินจะต้องกำหนดสิ่งที่ต้องการประเมิน ซึ่งได้แก่ จุดประสงค์ของการประเมิน จะบ่งบอกเป้าหมายและสิ่งที่ต้องประเมิน ตัวชี้วัดการประเมินจะรวมถึงเกณฑ์ในการตัดสินคุณค่าของสิ่งที่ต้องการประเมินตามจุดประสงค์ที่กำหนดสิ่งที่ต้องการประเมินสามารถกำหนดได้หลากหลายตามรูปแบบของการประเมิน ซึ่งการประเมินโครงการมักจะมีการประเมินเพื่อตัดสินใจ 3 ลักษณะ คือ การประเมินเพื่อจะริเริ่มโครงการ การประเมินกระบวนการดำเนินการ และการประเมินผลสรุปของโครงการ

วิธีการประเมินโครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง ใช้แนวคิดการประเมิน แบบ CIPP MODEL ซึ่งจะประเมินในด้านต่างๆ ดังนี้ คือ

- การประเมินสถานะแวดล้อม (Context Evaluation)
- การประเมินปัจจัยเบื้องต้น (Input Evaluation)
- การประเมินกระบวนการ (Process Evaluation)
- การประเมินผลผลิต (Product Evaluation)

โดยนำแนวคิดการประเมินแบบ CIPP MODEL มาใช้ในการตัดสินใจใน 3 ลักษณะ คือ

1. การตัดสินใจริเริ่มดำเนินโครงการ จะเป็นผลจากการประเมินสถานะแวดล้อม(Context Evaluation) ว่าโครงการนั้นมีความต้องการจำเป็นที่ต้องดำเนินการเพียงใด และผลจากการประเมินปัจจัยเบื้องต้น(Input Evaluation) เป็นข้อมูลเพื่อพิจารณาว่าสิ่งจำเป็นที่จะต้องใช้ดำเนินโครงการมีเพียงพอ จะทำให้โครงการดำเนินการไปสำเร็จลุล่วงหรือไม่ ถ้าปัจจัยนำเข้าจำเป็นยังไม่มีเพียงพอ อาจต้องชะลอโครงการไว้ก่อน

2. การประเมินกระบวนการดำเนินการ (Process Evaluation) เป็นการประเมินเพื่อตรวจสอบ และปรับปรุงแก้ไข เพื่อให้โครงการสามารถดำเนินการตามเป้าหมายที่กำหนดไว้

3. การประเมินผลสรุปของโครงการ (Product Evaluation) เป็นการประเมินเพื่อลงข้อสรุปว่า โครงการที่ดำเนินการควรดำเนินการต่อไป หรือควรยุติโครงการ

ซึ่งจากแนวคิดเกี่ยวกับการประเมินข้างต้น สามารถอธิบายการประเมินกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง ได้ดังนี้

1. การประเมินเพื่อตัดสินใจให้เงินกองทุน ในการประเมินขั้นนี้เป้าหมายหรือจุดประสงค์ ซึ่งเป็นสิ่ง

ที่ต้องการประเมินคือ ความเป็นไปได้ของโครงการที่เสนอ และความเข้มแข็งของชุมชน ในการที่จะชี้ว่า สามารถดำเนินการให้สำเร็จลุล่วงหรือไม่ เครื่องมือและวิธีการที่ใช้ในการวัด คือ การพิจารณาโครงการที่ให้ ชุมชนนำเสนอ และพิจารณาโครงการเปรียบเทียบกับมาตรฐาน ตัวชี้วัดที่กำหนดไว้ จึงตัดสินใจว่าโครงการ กองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองของชุมชนนั้นๆ ควรได้รับอนุมัติเงินกองทุนหรือไม่

2. การประเมินการดำเนินการของโครงการ ในการประเมินการดำเนินการของโครงการมีเป้าหมาย จุดประสงค์ เพื่อกำกับติดตาม และเพื่อปรับปรุงแก้ไขการดำเนินงาน เพื่อให้โครงการดำเนินไปอย่างมี ประสิทธิภาพ เครื่องมือและวิธีการที่ใช้ในการวัดและประเมิน คือ การใช้นักศึกษาหลักสูตรประกาศนียบัตร บัณฑิต สาขาการจัดการและประเมินโครงการเป็นผู้เก็บข้อมูลโดยใช้ เครื่องมือเป็นแบบรายงาน (แบบ บร.) และใช้วิธีเก็บที่หลากหลายทั้งการสังเกต การสัมภาษณ์ การแจกจ่าย เป็นต้น จากข้อมูลที่นักศึกษาเก็บ โดย ลักษณะการเข้าไปเป็นส่วนร่วม จะทำให้ทราบว่าโครงการดำเนินไปตามจุดประสงค์ที่กำหนดไว้มากน้อย เพียงใด มีปัญหาอุปสรรคหรือไม่ อย่างไร เพื่อเป็นข้อมูลในการตัดสินใจเพื่อแก้ไขปรับปรุงต่อไป

3. การประเมินผลสรุปโครงการ ในการประเมินผลสรุปโครงการมีเป้าหมายจุดประสงค์สำคัญเพื่อ การตัดสินใจผลการดำเนินการของโครงการ เครื่องมือและวิธีการที่วัดเพื่อเป็นข้อมูลในการตัดสินใจ คือการให้ นักศึกษาหลักสูตรประกาศนียบัตรบัณฑิต สาขาการจัดการและประเมินโครงการ เป็นผู้เก็บข้อมูลของพัฒนา ชุมชน โดยใช้แบบรายงาน (บร.1-บร.12) เก็บข้อมูลทั้งผลสำเร็จของโครงการโดยตรง และผลการกระทบ ของโครงการในด้านต่างๆ ทั้งด้านบวกและด้านลบ เพื่อให้เป็นข้อมูลในการตัดสินใจ ยกเลิก หรือให้การ สนับสนุนโครงการต่อไป

2. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

2.1 ประชากรในการประเมินโครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง กรณีศึกษากองทุนหมู่บ้านของ พระไต่ ตำบลชนงพระ อำเภอปากช่อง จังหวัดนครราชสีมา มีประชากรในการประเมิน 2 ลักษณะ คือ

1) ประชากรในหมู่บ้านของพระไต่ จำนวน 1,650 คน แบ่งเป็น เพศชาย จำนวน 836 คน และเพศ หญิง จำนวน 814 คน มีครัวเรือน 345 ครัวเรือน มีพื้นที่ 9,656 ไร่

2) สมาชิกกองทุนหมู่บ้านของพระไต่ จำนวน 248 คน 1 องค์กร คือกลุ่มออมทรัพย์หมู่บ้านของ พระไต่ สมาชิกกองทุน แบ่งเป็น เพศชาย จำนวน 104 คน และเพศหญิง จำนวน 144 คน

2.2 กลุ่มตัวอย่าง จากการเก็บข้อมูลในการประเมิน โดยใช้แบบรายงาน (แบบ บร.) ได้มีการเก็บข้อมูล จากกลุ่มตัวอย่างที่แตกต่างกัน ดังนี้

1) แบบรายงาน บร.1 (แบบเก็บข้อมูลบริบทหมู่บ้าน) เก็บข้อมูลจาก ผู้นำชุมชน จำนวน 4 คน คณะกรรมการหมู่บ้าน จำนวน 12 คน และข้อมูลมือสองจากองค์การบริหารส่วนตำบลชนงพระ และพัฒนา ชุมชนอำเภอปากช่อง

2) แบบรายงาน บร. 2 (แบบเก็บข้อมูลตัวชี้วัดความเข้มแข็งของชุมชน) เก็บข้อมูลจาก กลุ่มตัว อย่าง ร้อยละ 50 ของจำนวนครัวเรือนในหมู่บ้าน คือ 173 ครัวเรือน

- 3) แบบรายงาน บร.3 (แบบรายงานความรู้ ความเข้าใจ ทักษะชีวิตที่มีต่อกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง) เก็บข้อมูลจากกรรมการกองทุน ผู้นำชุมชนและประชาชนในหมู่บ้าน
- 4) แบบรายงาน บร.4 (แบบรายงานการปฏิบัติงานรายเดือน) เก็บข้อมูลจากคณะกรรมการกองทุน จำนวน 15 คน
- 5) แบบรายงาน บร.5 (แบบรายงานผลการจัดเวทีบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง) เก็บข้อมูลจาก คณะกรรมการกองทุน จำนวน 15 คน และสมาชิกกองทุนหมู่บ้าน
- 6) แบบรายงาน บร.6 (แบบรายงานผลการจัดเวทีกลุ่มผู้กู้เงินจากกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง) เก็บข้อมูลจาก สมาชิกผู้กู้เงินกองทุนหมู่บ้าน จำนวน 83 คน
- 7) แบบรายงาน บร.7 (แบบรายงานผลการสัมภาษณ์เพื่อค้นหาตัวชี้วัดความเข้มแข็งของชุมชนในทักษะของประชาชน) เก็บข้อมูลจาก กลุ่มตัวอย่าง ร้อยละ 50 ของจำนวนครัวเรือนในหมู่บ้าน คือ 173 ครัวเรือน
- 8) แบบรายงาน บร.8 (โครงการเสริมสุขภาพชุมชนหนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์) เก็บข้อมูลจาก กลุ่มสตรีแม่บ้านนุกระเจด หมู่ 3 ตำบลชนงพระ อำเภอปากช่อง จังหวัดนครราชสีมา
- 9) แบบรายงาน บร.9 (แบบบันทึกการสัมภาษณ์) เก็บข้อมูลจาก กลุ่มตัวอย่าง ร้อยละ 50 ของ จำนวนครัวเรือนในหมู่บ้าน คือ 173 ครัวเรือน
- 10) แบบรายงาน บร.10 (แบบสรุปบทเรียนชุมชนหมู่บ้าน) เก็บข้อมูลจาก กลุ่มตัวอย่างของผู้นำชุมชน และประชาชนในหมู่บ้าน
- 11) แบบรายงาน บร.11 (แบบศึกษาเจาะลึกรายกรณี) เก็บข้อมูลจาก สมาชิกผู้กู้เงินกองทุนหมู่บ้าน จำนวน 83 คน
- 12) แบบรายงาน บร.12 (การวิเคราะห์จัดทำแผนแม่บทชุมชน) เก็บข้อมูลจาก กลุ่มตัวอย่างของผู้นำชุมชน และประชาชนในหมู่บ้าน

3. ตัวแปรและตัวชี้วัดที่ใช้ในการประเมินโครงการ

โครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง โดยภาพรวมตามแนวคิดเชิงระบบ ประกอบไปด้วย 2 หน่วยระบบ ดังนี้

1. หน่วยระบบ A หน่วยระบบการบริหารจัดการและแนะนำส่งเสริมผู้กู้
2. หน่วยระบบ B หน่วยระบบการดำเนินงานของผู้กู้แต่ละราย

ดังนั้น ในการกำหนดตัวชี้วัดเพื่อที่จะประเมินโครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง จึงเป็นไปตามกรอบความคิดทฤษฎีที่กล่าวมาแล้วข้างต้น ซึ่งได้รายการตัวชี้วัด ดังนี้

ตัวชี้วัดของหน่วยระบบ A

หน่วยระบบ A คือ หน่วยระบบการบริหารจัดการและแนะนำส่งเสริมผู้กู้ ประกอบไปด้วยตัวชี้วัดจำนวน 4 หมวด คือ

หน่วยระบบ A คือ หน่วยระบบการบริหารจัดการและแนะนำส่งเสริมผู้ ประกอบไปด้วยตัวชี้วัด จำนวน 4 หมวด คือ

1. ตัวชี้วัดบริบท (Context Indicator) สำหรับตัวชี้วัดบริบทของหน่วยระบบ A นี้ ประกอบไปด้วย
 - 1.1 บริบทระดับประเทศ ประกอบไปด้วยตัวแปร ดังต่อไปนี้
 - 1.1.1 ความยากจนของประเทศ
 - 1.1.2 นโยบายการพัฒนาอุตสาหกรรมและวิสาหกิจขนาดกลาง และขนาดย่อม(SMEs)
 - 1.1.3 ภาวะการขาดดุลการค้าของประเทศ
 - 1.1.4 สภาพแวดล้อมของประเทศในปัจจุบัน
 - 1.1.5 ความเดือดร้อนและการเป็นหนี้สินของประชาชน
 - 1.1.6 บรรยากาศของความอ่อนแอในท้องถิ่นชนบท
 - 1.1.7 ค่านิยมในกระแสวัฒนธรรมและสินค้าจากต่างประเทศ
 - 1.2 บริบทระดับท้องถิ่น ประกอบไปด้วยตัวแปร ดังต่อไปนี้
 - 1.2.1 ประวัติความเป็นมาของหมู่บ้าน
 - 1.2.2 สภาพปัจจุบัน
 - 1.2.3 ด้านเศรษฐกิจทั้งหมู่บ้าน
 - 1.2.4 ด้านวัฒนธรรม
2. ตัวชี้วัดปัจจัยนำเข้าของหน่วยระบบ A ประกอบไปด้วยตัวแปร ดังต่อไปนี้
 - 2.1 นโยบายของรัฐบาลด้านการพัฒนาชุมชนท้องถิ่น
 - 2.2 เงิน 1 ล้านบาท
 - 2.3 คณะกรรมการหมู่บ้าน
 - 2.4 เงินที่ผู้กู้ชำระคืน
 - 2.5 ผู้สมัครขอกู้
3. ตัวชี้วัดกระบวนการของหน่วยระบบ A ประกอบไปด้วยตัวแปร ดังต่อไปนี้
 - 3.1 การคัดเลือกผู้กู้
 - 3.2 การแนะนำวิธีทำธุรกิจ
 - 3.3 การรับชำระหนี้
 - 3.4 การทำบัญชี
 - 3.5 การช่วยหาตลาด
4. ตัวชี้วัดผลผลิตของหน่วยระบบ A แบ่งออกเป็น 3 ด้าน ดังนี้
 - 4.1 ผลโดยตรง (Immediate Result) ได้แก่ ตัวแปร
 - 4.1.1 จำนวนผู้กู้
 - 4.1.2 ยอดเงินให้กู้

4.2 ผลกระทบโดยตรง (Direct Impact) ได้แก่

- 4.2.1 จำนวนผู้ที่กู้ได้
- 4.2.2 จำนวนทุนสะสมของหมู่บ้าน
- 4.2.3 การขยายกิจการของผู้กู้
- 4.2.4 การเกิดกิจการใหม่ๆ ขึ้นในท้องถิ่น

4.3 ผลกระทบทางอ้อม (Indirect Impact) ได้แก่

- 4.3.1 กองทุนหมู่บ้านมีศักยภาพและความเข้มแข็ง
- 4.3.2 ท้องถิ่นมีเครือข่ายการเรียนรู้
- 4.3.3 ท้องถิ่นมีเครือข่ายการตลาด
- 4.3.4 ท้องถิ่นมีภูมิคุ้มกันทางเศรษฐกิจ

ตัวชี้วัดของหน่วยระบบ B

หน่วยระบบ B คือ หน่วยระบบการดำเนินการของผู้กู้แต่ละราย ประกอบไปด้วยตัวชี้วัด จำนวน 4 หมวด คือ

1. ตัวชี้วัดบริบท ของหน่วยระบบ B แบ่งออกเป็น 3 ระดับ ดังนี้

1.1 ตัวชี้วัดบริบทระดับประเทศ เป็นตัวชี้วัดบริบทชนิดเดียวกับตัวชี้วัดระดับประเทศ ของหน่วยระบบ A (ตามที่กล่าวมาแล้วข้างต้น)

1.2 ตัวชี้วัดบริบทระดับท้องถิ่น เป็นตัวชี้วัดบริบทชนิดเดียวกับตัวชี้วัดบริบทระดับท้องถิ่น ของหน่วยระบบ A (ตามที่กล่าวมาแล้วข้างต้น)

1.3 ตัวชี้วัดบริบทเฉพาะตัว ประกอบไปด้วยตัวแปร ดังต่อไปนี้

- 1.3.1 ความรู้ความสามารถของผู้กู้และครอบครัว
- 1.3.2 ทรัพย์สินของผู้กู้และเครือญาติ
- 1.3.3 หนี้สินธนาคารของผู้กู้
- 1.3.4 หนี้ภายนอกของระบบของผู้กู้
- 1.3.5 อาชีพหลักของผู้กู้
- 1.3.6 รายได้ของครอบครัว
- 1.3.7 ประสบการณ์ในการดำเนินการ

2. ตัวชี้วัดปัจจัยนำเข้าของหน่วยระบบ B ประกอบไปด้วยตัวแปร ดังต่อไปนี้

- 2.1 เงินที่กู้มาได้
- 2.2 เงินอื่นๆ
- 2.3 สถานที่ และวัตถุดิบ
- 2.4 เทคนิควิธีทำงาน
- 2.5 กำลังทำงาน

3. ตัวชี้วัดกระบวนการของหน่วยระบบ B ประกอบไปด้วยตัวแปร ดังต่อไปนี้
 - 3.1 การทำกิจการอุทกวิธี
 - 3.2 การหาตลาดที่ดี
 - 3.3 การหาวัตถุดิบที่ดี
 - 3.4 การทำบัญชี
 - 3.5 การวิเคราะห์ประเมิน
4. ตัวชี้วัดผลผลิตของหน่วยระบบ B แบ่งออกเป็น 3 ด้าน ดังนี้
 - 4.1 ผลโดยตรง (Immediate Result) ได้แก่
 - 4.1.1 รายได้เป็นเงิน
 - 4.1.2 ผู้กู้ได้ผลผลิตเป็นสิ่งที่ของ
 - 4.2 ผลกระทบโดยตรง (Direct Impact) ได้แก่
 - 4.2.1 ผู้กู้ได้ขยายกิจการ
 - 4.2.2 ผู้กู้ได้ทำการด้วยเทคนิควิธีที่ดีขึ้น อันเนื่องมาจากการได้ศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง
 - 4.3 ผลกระทบทางอ้อม (Indirect Impact) ได้แก่
 - 4.3.1 ผู้กู้ที่พึ่งตนเอง
 - 4.3.2 ผู้กู้มีศักยภาพและมีความเข้มแข็งในกิจการของตนเองอย่างยั่งยืน
 - 4.3.3 การกลับคืนถิ่นของประชาชน

กล่าวโดยสรุป ตัวชี้วัดการประเมินโครงการ โดยภาพรวมของหน่วยระบบ A และหน่วยระบบ B มีความเชื่อมโยงต่อกัน เช่น ปัจจุบันำเข้าของหน่วยระบบ A บางตัว ต้องพึ่งผลผลิตของหน่วยระบบ B คือ รายได้เป็นเงิน ผู้กู้แต่ละรายต้องส่งคืนกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง ดังนั้น เงินที่ผู้กู้ชำระคืนเป็นตัวชี้วัด ปัจจุบันำเข้าของหน่วยระบบ A

ความสำเร็จของโครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองนั้น ต้องประเมินทั้ง 2 หน่วยระบบ เพราะ หน่วยระบบ A ประสบความสำเร็จหรือไม่ขึ้นอยู่กับผลผลิตที่ได้จากหน่วยระบบ B กล่าวคือ ถ้าหน่วยระบบ ดำเนินกิจการของผู้กู้ประสบความสำเร็จ เงินที่ผู้กู้ชำระคืนก็จะส่งเข้าไปเป็นปัจจุบันำเข้าให้แก่หน่วยระบบ A มากขึ้น ในทำนองคล้ายกันกับผลผลิตของหน่วยระบบ A คือ ยอดเงินกู้ที่ให้กับผู้กู้ ถ้าออกไปสู่คนดีและมากพอ หน่วยระบบ B จะประสบความสำเร็จด้วย

4. เครื่องมือที่ใช้ในการประเมินโครงการ

เครื่องมือที่ใช้ในการประเมินโครงการและการเก็บรวบรวมข้อมูล จะต้องมีความเหมาะสมกับการใช้ รวบรวมข้อมูล ที่มีลักษณะแตกต่างกัน ดังนั้น จะต้องมีการเลือกเครื่องมือที่เหมาะสม ที่สามารถใช้เก็บ รวบรวมข้อมูล ได้สอดคล้องกับความต้องการ ซึ่งเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการประเมิน โครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง สามารถจำแนกได้ดังนี้

4.1 แบบสัมภาษณ์ (Interview) เป็นเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ดังนี้

- 1) แบบรายงาน บร.1 (แบบเก็บข้อมูลบริบทชุมชนหมู่บ้าน)
- 2) แบบรายงาน บร. 2 (แบบเก็บข้อมูลตัวชี้วัดความเข้มแข็งของชุมชน)
- 3) แบบรายงาน บร.3 (แบบรายงานความรู้ ความเข้าใจ ทักษะคิดที่มีต่อกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง)
- 4) แบบรายงาน บร.4 (แบบรายงานการปฏิบัติงานรายเดือน)
- 5) แบบรายงาน บร.5 (แบบรายงานผลการจัดเวทีบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง)
- 6) แบบรายงาน บร.6 (แบบรายงานผลการจัดเวทีกลุ่มผู้กู้เงินจากกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง)
- 7) แบบรายงาน บร.7 (แบบรายงานผลการสัมภาษณ์เพื่อค้นหาตัวชี้วัดความเข้มแข็งของชุมชนในทักษะของประชาชน)
- 8) แบบรายงาน บร.8 (โครงการเศรษฐกิจชุมชนหนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์)
- 9) แบบรายงาน บร.9 (แบบบันทึกการสัมภาษณ์)
- 10) แบบรายงาน บร.10 (แบบสรุปบทเรียนชุมชนหมู่บ้าน)
- 11) แบบรายงาน บร.11 (แบบศึกษาเจาะลึกรายกรณี)
- 12) แบบรายงาน บร.12 (การวิเคราะห์จัดทำแผนแม่บทชุมชน)

4.2 แบบสังเกต (Observation) เป็นเครื่องมือที่ใช้เก็บรวบรวมข้อมูล ดังนี้

- 1) แบบรายงาน บร.1 (แบบเก็บข้อมูลบริบทชุมชนหมู่บ้าน)
- 2) แบบรายงาน บร.4 (แบบรายงานการปฏิบัติงานรายเดือน)
- 3) แบบรายงาน บร.5 (แบบรายงานผลการจัดเวทีบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง)
- 4) แบบรายงาน บร.6 (แบบรายงานผลการจัดเวทีกลุ่มผู้กู้เงินจากกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง)
- 5) แบบรายงาน บร.8 (โครงการเศรษฐกิจชุมชนหนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์)
- 6) แบบรายงาน บร.10 (แบบสรุปบทเรียนชุมชนหมู่บ้าน)
- 7) แบบรายงาน บร.11 (แบบศึกษาเจาะลึกรายกรณี)
- 8) แบบรายงาน บร.12 (การวิเคราะห์จัดทำแผนแม่บทชุมชน)

5. การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูล ในการประเมินโครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง มีวิธีการที่ใช้เก็บข้อมูล ดังนี้

5.1 ค้นหาข้อมูลมือสอง จากแหล่งข้อมูล คือ

- 1) กองทุนหมู่บ้านชนงพระใต้
- 2) ที่ทำการองค์การบริหารส่วนตำบลชนงพระ

- 3) สำนักงานพัฒนาชุมชนอำเภอปากช่อง
- 4) สำนักงานเกษตรอำเภอปากช่อง
- 5.2 การสัมภาษณ์ โดยใช้แบบรายงาน (บร.)ต่างๆ
- 5.3 การจัดประชุมเวทีชาวบ้าน
- 5.4 การสังเกต มี 2 วิธี คือ
 - 1) สังเกตอย่างมีส่วนร่วม
 - 2) สังเกตอย่างไม่มีส่วนร่วม

6. การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูล (Analysis of Data) เป็นกระบวนการนำข้อมูลที่เก็บรวบรวมได้ จัดให้เป็นระบบระเบียบ เพื่อสะดวกรวดเร็วและง่ายต่อการทำความเข้าใจ แปลความและสรุปความ ในการวิเคราะห์ข้อมูล การประเมินโครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง มี 2 ประเภท ดังนี้

6.1 การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

แบบรายงาน บร.2 โดยใช้สถิติ คือ ค่าร้อยละ ในการวิเคราะห์ข้อมูลบางส่วน

6.2 การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

- 1) แบบรายงาน บร.1 (แบบเก็บข้อมูลบริบทชุมชนหมู่บ้าน)
- 2) แบบรายงาน บร. 2 (แบบเก็บข้อมูลตัวชี้วัดความเข้มแข็งของชุมชน)
- 3) แบบรายงาน บร.3 (แบบรายงานความรู้ ความเข้าใจ ทักษะที่มีต่อกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง)
- 4) แบบรายงาน บร.4 (แบบรายงานการปฏิบัติงานรายเดือน)
- 5) แบบรายงาน บร.5 (แบบรายงานผลการจัดเวทีบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง)
- 6) แบบรายงาน บร.6 (แบบรายงานผลการจัดเวทีกลุ่มผู้กู้เงินจากกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง)
- 7) แบบรายงาน บร.7 (แบบรายงานผลการสัมภาษณ์เพื่อค้นหาตัวชี้วัดความเข้มแข็งของชุมชนในทักษะของประชาชน)
- 8) แบบรายงาน บร.8 (โครงการเศรษฐกิจชุมชนหนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์)
- 9) แบบรายงาน บร.9 (แบบบันทึกการสัมภาษณ์)
- 10) แบบรายงาน บร.10 (แบบสรุปบทเรียนชุมชนหมู่บ้าน)
- 11) แบบรายงาน บร.11 (แบบศึกษาเจาะลึกกรณี)
- 12) แบบรายงาน บร.12 (การวิเคราะห์จัดทำแผนแม่บทชุมชน)

บทที่ 4

ผลการติดตามการประเมินโครงการ

1. ผลการประเมินบริบทชุมชน

1.1 บริบทระดับประเทศ

1.1.1 ความยากจนของประเทศ

นโยบายและมาตรการด้านเศรษฐกิจของรัฐบาล (พหุศกียาชน 2544) ได้มีรูปแบบการแก้ไขปัญหาความยากจนของประเทศไว้ในยุทธศาสตร์การแก้ไขและจัดการปัญหาความยากจนของเกษตรกรภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

คณะรัฐมนตรีเห็นชอบในหลักการแนวคิดและยุทธศาสตร์การแก้ไขและจัดการปัญหาความยากจนของเกษตรกรภาคตะวันออกเฉียงเหนือ และมอบหมายให้กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกำหนดแนวทางการดำเนินงานให้สอดคล้องกับยุทธศาสตร์ ดังนี้

1) เร่งรัดการพัฒนาและฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติ โดยดำเนินงานด้านการกระจาย การถือครองที่ดินและการปฏิรูปที่ดินให้แก่เกษตรกรรายย่อยและยากจน เพื่อให้เกิดความมั่นคงในการถือครองที่ดิน รวมทั้งการพัฒนา พื้นฟูสมรรถนะของดินเพื่อเกษตรกรและพัฒนาโครงสร้างปัจจัยพื้นฐานด้านการผลิต เกษตรกร เช่น แหล่งน้ำ เงินทุน เทคโนโลยีและการเพิ่มมูลค่าผลผลิต

2) ปรับกระบวนทัศน์ของบุคลากรในภาครัฐ เพื่อให้สามารถปฏิบัติงานได้สอดคล้อง กับแนวคิด และวิธีการทำงานในรูปแบบใหม่ ที่มุ่งเน้นการทำงานโดยกระบวนการมีส่วนร่วม การทำงานแบบบูรณาการ มีการวางแผนและปฏิบัติงานในลักษณะจากล่างสู่บน ยอมรับในศักยภาพด้านการพัฒนาของเกษตรกรและ ชุมชน และการปรับเปลี่ยนบทบาทของเจ้าหน้าที่รัฐ จากผู้ชี้นำมาเป็นผู้สนับสนุน ทั้งนี้ โดยเน้นให้บุคลากร ภาครัฐ ได้ผ่านการเสริมสร้างกระบวนการเรียนรู้ จากเกษตรกรที่ประสบความสำเร็จในการแก้ไขปัญหา ความยากจนและสามารถพึ่งพาตนเองได้

3) เร่งรัดการปรับโครงสร้างองค์กร ในสังกัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ทั้งในระดับส่วนกลางและ ส่วนภูมิภาค เพื่อให้มีการทำงานในลักษณะบูรณาการ ระหว่างหน่วยงานภาครัฐและภาคประชาสังคม โดยใช้ “ศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรชุมชน” เป็นกลไกหลักของการดำเนินงานพัฒนาชนบท โดยทำหน้าที่หลัก ในด้านการสนับสนุนกระบวนการเรียนรู้ ถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตร การจัดทำ แผนพัฒนาของชุมชนในด้านการพัฒนาการเกษตรและการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติและ ความหลากหลายทางชีวภาพให้มีความสมดุลและยั่งยืน (<http://www.moc.go.th/thai/dbe/>)

อย่างไรก็ตามการแก้ไขปัญหาความยากจนเหล่านั้นเป็นเพียงการแก้ปัญหาเบื้องต้นซึ่งในปัจจุบันความ ยากจนของประชาชนยังคงอยู่ซึ่งอาจจะประสบความสำเร็จบ้างเป็นบางส่วนเนื่องจากยังต้องอาศัยระยะเวลาในการ ปรับเปลี่ยนจากสิ่งที่เคยเป็น

1.1.2 นโยบายการพัฒนาอุตสาหกรรมขนาดกลางและขนาดย่อม (SMEs)

รัฐบาลได้เล็งเห็นถึงความจำเป็นในการฟื้นฟูเศรษฐกิจของประเทศไทย โดยการเพิ่มการใช้จ่ายภาครัฐ เพิ่มกำลังซื้อให้แก่ประชาชนกลุ่มต่างๆ ควบคู่ไปกับมาตรการสร้างความรู้ความสามารถให้ประชาชนในระยะยาว โดยจัดตั้งค่าใช้จ่ายสำรองเพื่อกระตุ้นเศรษฐกิจในงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2545 จำนวน 58,000 ล้านบาท เพื่อสนับสนุนแผนงาน 5 ด้าน ได้แก่ แผนงานด้านการเกษตร แผนงานด้านการท่องเที่ยว แผนงานด้านอุตสาหกรรมและวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (SMEs) แผนงานด้านชุมชน และแผนงานด้านฝึกอบรม

แผนงานด้านอุตสาหกรรมและวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (SMEs) เพื่อสนับสนุนการสร้างงาน สร้างรายได้ ช่วยการส่งออกและเพิ่มขีดความสามารถการแข่งขันของประเทศระยะยาว ในการจัดทำแผนงานตามนโยบายและการพัฒนาโครงการ รัฐบาลได้มอบหมายให้กระทรวงและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องจัดทำแผนงานแห่งชาติที่สอดคล้องและสามารถตอบสนองวัตถุประสงค์หลักของค่าใช้จ่ายสำรองเพื่อกระตุ้นเศรษฐกิจได้ ซึ่งหน่วยงานที่ดูแลแผนงานด้านอุตสาหกรรมและวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (SMEs) คือ กระทรวงอุตสาหกรรม

กรมส่งเสริมอุตสาหกรรมเป็นหน่วยงานหลักหน่วยงานหนึ่งที่มีหน้าที่ในการส่งเสริมและพัฒนาอุตสาหกรรมขนาดกลางและขนาดย่อม(SMEs) ได้กำหนดนโยบายและแนวทางการส่งเสริมโดยยึดกรอบแนวทางของแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ นโยบายของรัฐบาลที่แถลงไว้ต่อรัฐสภา แผนแม่บทการพัฒนาวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม แผนปรับโครงสร้างอุตสาหกรรม และนโยบายอื่นๆที่เกี่ยวข้อง เช่น นโยบายบรรเทาปัญหาการว่างงาน/ส่งเสริมการจ้างงานภาคอุตสาหกรรม นโยบายปรับบทบาทภาคราชการ นโยบายการสร้างระบบบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี เป็นต้น

มาตรการเร่งด่วนระยะสั้น

1.ร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเร่งรัดการจัดทำแผนปฏิบัติการ โครงการหนึ่งตำบลเพื่อให้แต่ละชุมชนได้นำภูมิปัญญาและศักยภาพของท้องถิ่นมาใช้

2.ร่วมผลักดันการจัดตั้งธนาคารวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดเล็ก รวมทั้งแก้ไขปัญหาสภาพคล่องของภาคอุตสาหกรรม เน้นการเพิ่มเงินทุนหมุนเวียน พร้อมกับการลดอัตราดอกเบี้ยเงินกู้ เพิ่มโอกาสและทางเลือกด้านแหล่งเงินให้ผู้ประกอบการใหม่ อันจะช่วยสร้างและรักษาฐานการผลิต การจ้างงาน การสร้างรายได้

3. ให้ความช่วยเหลือเพื่อลดต้นทุนการผลิตในโรงงานอุตสาหกรรม โดยจัดบริการปรึกษาแนะนำเพื่อปรับปรุงกระบวนการผลิต

4. สนับสนุนการแก้ไขปัญหาสภาพคล่องของภาคอุตสาหกรรม ด้วยการส่งเสริมการจดทะเบียนกรรมสิทธิ์เครื่องจักรเพื่อให้สามารถใช้เป็นหลักทรัพย์ในการกู้ยืม ผลักดันความร่วมมือกับธนาคารพาณิชย์ เพื่อสนับสนุนสินเชื่อแก่ SMEs เพิ่มขีดความสามารถในการวิเคราะห์สินเชื่อ พร้อมทั้งลดอัตราดอกเบี้ยของบรรษัทเงินทุนอุตสาหกรรม ขนาดย่อม(บอช.)

5. เร่งรัดการปรับโครงสร้างภายใน เพื่อช่วยลดต้นทุนและข้อเสียเปรียบ ในการแข่งขันของอุตสาหกรรมไทย

6. ปรับปรุงกฎหมายว่าด้วยโรงงาน และการมาตรฐานอุตสาหกรรมให้ทันสมัย เอื้อต่อการประกอบธุรกิจอุตสาหกรรม

7. เร่งรัดการดำเนินงานเพื่อปรับ โครงสร้างอุตสาหกรรมทั้งด้านการผลิต การจัดการและการตลาดให้บังเกิดผลอย่างแท้จริงและต่อเนื่อง

8. พัฒนาสมรรถนะบุคลากร และองค์กรภาครัฐและเอกชนด้านเทคโนโลยีการผลิตที่ทันสมัย ด้านการจัดการสิ่งแวดล้อมและความปลอดภัยภาคอุตสาหกรรม และด้านระบบการจัดการตามมาตรฐานสากล เช่น ISO 9000, ISO 14000, ISO 18000 และ HACCP เป็นต้น

9. กำหนดมาตรการบรรเทาผลกระทบและเตรียมความพร้อมรับการเปิดเสรีทางการค้า ทั้งจากข้อตกลง WTO AFTA และกลุ่มเศรษฐกิจอื่นๆ รวมทั้งส่งเสริมภาคเอกชนเข้ามามีส่วนร่วมในการให้ข้อมูลด้านการค้า การลงทุน และการวิเคราะห์ผลกระทบตามข้อตกลงภายใต้ กรอบข้อตกลงและความร่วมมือระหว่างประเทศ

มาตรการระยะยาว

1. ปรับโครงสร้างการผลิตในภาคอุตสาหกรรม และการส่งเสริมการลงทุน ให้สอดคล้องกับเป้าหมายและยุทธศาสตร์ในการพัฒนาประเทศ โดยคำนึงถึงทรัพยากรธรรมชาติ ทักษะฝีมือ ภูมิปัญญาไทย ศักยภาพในการผลิต และการตลาด และการใช้วัตถุดิบภายในประเทศ ให้สอดคล้องกับการพึ่งพาจากต่างประเทศ

2. เสริมสร้างให้มีการพัฒนาอุตสาหกรรมพื้นฐาน และเชื่อมโยงอุตสาหกรรมต่อเนื่องที่จะก่อให้เกิดผลต่อเนื่องต่อการปรับ โครงสร้างการผลิตภาคอุตสาหกรรม ตลอดจนส่งเสริม สนับสนุน และพัฒนาอุตสาหกรรมต่อเนื่องกับทรัพยากรธรรมชาติและอุตสาหกรรมพื้นฐานของประเทศ

3. สร้างความแข็งแกร่งให้กับอุตสาหกรรมที่ประเทศไทยมีศักยภาพการพัฒนาและมีฐานความรู้ความชำนาญสูงโดยส่งเสริมให้ไทยเป็นแหล่งผลิตอาหารและแปรรูปสินค้าเกษตรอุตสาหกรรมที่มีคุณภาพของโลก

4. พัฒนาอุตสาหกรรมขนาดกลางและขนาดเล็กให้มีบทบาทสำคัญต่อการพัฒนาภาคอุตสาหกรรมของประเทศ

5. ส่งเสริมบทบาทของสถาบันการเงิน โดยจัดทำแผนพัฒนารัฐกิจอุตสาหกรรมขนาดกลาง และขนาดเล็กให้เข้าถึงแหล่งสินเชื่อ

6. สนับสนุนและกำหนดมาตรฐาน เพิ่มมูลค่าเพิ่มสินค้าอุตสาหกรรม สนับสนุนการเพิ่มผลผลิตภาคอุตสาหกรรมเพื่อการแข่งขัน และพัฒนาอย่างยั่งยืน

7. สนับสนุนการพัฒนาอุตสาหกรรมในท้องถิ่น ชุมชน และภูมิภาค ให้เกิดธุรกิจอุตสาหกรรมที่มีระบบการจัดการที่เข้มแข็งโดยส่งเสริมให้เอกชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดตั้งนิคมอุตสาหกรรม

8. ส่งเสริมการรับช่วงและเชื่อมโยงการผลิต โดยเน้นการรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมและเสริมสร้างความปลอดภัยในสถานประกอบการธุรกิจอุตสาหกรรม บังคับใช้กฎหมายอย่างเข้มงวดกับกิจการที่เป็นแหล่งกำเนิดมลพิษและส่งเสริมการผลิตที่สะอาด

9. พัฒนาระบบสารสนเทศสถานะอุตสาหกรรม เพื่อสร้างระบบข้อมูลเตือนภัยและเป็นข้อมูลเพื่อการปรับตัวได้ทันสถานการณ์

10. เร่งรัดการจัดตั้งสถาบันอิสระ เพื่อทำหน้าที่สนับสนุนการพัฒนาอุตสาหกรรมในแต่ละสาขา ได้แก่ สถาบันผลิตภัณฑ์ไม้และเครื่องเรือน สถาบันยาและเคมีภัณฑ์ สถาบันอุตสาหกรรมเซรามิกส์ และสถาบันอุตสาหกรรมอื่นๆ

11. ส่งเสริมและขยายความร่วมมือ ด้านอุตสาหกรรมและการลงทุนกับต่างประเทศและประเทศเพื่อนบ้านในภูมิภาค เพื่อสร้างพันธมิตรทางการค้าและการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมและจัดทำแผนพัฒนาพื้นที่ทั่วประเทศมีกระบวนการประเมินผลการพัฒนาพื้นที่อย่างต่อเนื่อง (<http://www.smethai.net/th/>)

1.1.3 ภาวะการขาดดุลการค้าของประเทศ

วิกฤตการณ์ทางเศรษฐกิจที่เกิดขึ้นในปี 2540 ได้ส่งผลกระทบต่อเศรษฐกิจส่วนรวมอย่างรุนแรง ก่อให้เกิดปัญหาความยากจนเพิ่มมากขึ้น เกิดความขัดสนด้านรายได้ในการยังชีพประกอบกับ ภาวะเศรษฐกิจโลกที่คาดว่าจะยังมีแนวโน้มที่จะชะลอตัว ก่อไปอีกระยะหนึ่ง จึงต้องปรับฐานเศรษฐกิจของประเทศให้เข้มแข็ง และสามารถขยายตัวต่อเนื่องอย่างมีคุณภาพ

เศรษฐกิจไทยได้ผ่านพ้นช่วงครึ่งปีแรกมาแล้ว ปรากฏว่าภาคการผลิต การบริโภค และการลงทุนปรับตัวขึ้นอย่างต่อเนื่อง แต่สำหรับภาคการส่งออกนั้นกลับยังคงอยู่ในภาวะที่หดตัว โดยในครึ่งปีแรกการส่งออกลดลงไปร้อยละ 1.5 แม้ว่าในไตรมาสที่ 2 จะขยายตัวขึ้นร้อยละ 3.4 ก็ตาม แต่หากมองผลของค่าเงินดอลลาร์สหรัฐที่ยังคงอ่อนตัวลง ซึ่งส่งผลให้ค่าเงินบาทแข็งค่าขึ้น ย่อมส่งผลกระทบต่อภาคการส่งออกในช่วงไตรมาสที่ 3 อย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ อย่างไรก็ตาม การแข็งค่าของเงินบาทไทยเมื่อเทียบกับประเทศคู่ค้าและคู่แข่งทางการค้าแล้วยังแข็งน้อยกว่า โดยค่าเงินบาทเมื่อเทียบกับดอลลาร์สหรัฐ. ตั้งแต่วันที่ 3 มกราคม ถึง 31 กรกฎาคม 2545 แข็งค่าขึ้นร้อยละ 5.2 ขณะที่เงินรูเปียอินโดนีเซียแข็งขึ้นร้อยละ 13.9 เงินวอนเกาหลีใต้แข็งขึ้นร้อยละ 9.8 เงินเยนญี่ปุ่นแข็งขึ้นร้อยละ 10.1 และเงินยูโรแข็งขึ้นร้อยละ 8.9 ในขณะที่มาเลเซีย จีน และฮ่องกง ค่าเงินอ่อนตามดอลลาร์สหรัฐ. ทำให้การส่งออกสินค้าซึ่งแข่งขันกับ 3 ประเทศนี้ไทยเสียเปรียบมาก

ภาคเศรษฐกิจที่แท้จริงของไทยส่วนใหญ่มีแนวโน้มที่ดีขึ้น ส่งผลให้ธนาคารแห่งประเทศไทย (ธปท.) ปรับประมาณการเศรษฐกิจปี 2545 จากเดิมที่คาดว่าจะขยายตัวร้อยละ 2.5 – 3.5 เป็นร้อยละ 3.0 – 4.0 ซึ่งสอดคล้องกับประมาณการเมื่อเดือนมิถุนายนของสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ สำหรับเงินเฟ้อ ธปท.คาดว่าจะอยู่ในระดับที่ประมาณไว้เดิมคือร้อยละ 0.5 – 1.0 แม้ราคาน้ำมันดิบจะปรับสูงขึ้น แต่ค่าเงินบาทที่แข็งขึ้นทำให้ราคาสินค้านำเข้าในรูปเงินบาทลดต่ำลง ส่วนในปี 2546 คาดว่าเศรษฐกิจไทยจะขยายตัวร้อยละ 3.0 – 4.0 จากเดิมที่คาดว่าจะขยายตัวร้อยละ 2.5 – 4.0 และคาดว่าเงินเฟ้ออยู่ที่ระดับร้อยละ 0.5– 1.5 จากเดิมคาดว่าจะอยู่ที่ระดับร้อยละ 1.0– 2.0 (<http://www.ch.ktb.co.th/prod/brsearch.nsf>)

อย่างไรก็ตามประเทศไทยไม่สามารถแข่งขันกับต่างประเทศได้ เนื่องจากงบประมาณของประเทศมีไม่เพียงพอ จนต้องกู้เงินจากต่างประเทศทำให้ประชาชนมีหนี้สินมาก และมีอำนาจในการซื้อลดลง ส่งผลต่อภาคอุตสาหกรรม รัฐบาลจึงได้กำหนดนโยบายในการแก้ปัญหาเพื่อลดภาวะการขาดดุลการค้าของประเทศดังนี้

1. เร่งรัดการกระตุ้นเศรษฐกิจ ที่มีผลต่อการยกระดับรายได้ของประชาชน และหยุดการทรุดตัวทางเศรษฐกิจโดยคงภาวะการขาดดุลการค้าต่อไประยะหนึ่ง ในกรอบการรักษาไว้ซึ่งเสถียรภาพและวินัยการคลังที่เหมาะสม

2. ปรับปรุงระบบภาษีให้สอดคล้องกับยุทธศาสตร์การพัฒนาประเทศเพื่อส่งเสริมกระตุ้นภาคเศรษฐกิจที่ก่อให้เกิดมูลค่าเพิ่มภายในประเทศ

3. บริหารการคลังอย่างมีประสิทธิภาพ และยั่งยืน โดยเฉพาะการรักษาวินัยทางการคลัง จัดทำแผนการบริหารทรัพย์สินและหนี้สินสาธารณะที่มีประสิทธิภาพ ประหยัด และกู้เงินเฉพาะเพื่อการลงทุนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมเป็นหลัก เพื่อสร้างฐานรายได้ให้แก่ประชาชนและเอกชน

(คำแถลงนโยบายของคณะรัฐมนตรี พันตำรวจโททักษิณ ชินวัตร นายกรัฐมนตรี แถลงต่อรัฐสภาวันจันทร์ที่ 26 กุมภาพันธ์ 2544)

1.1.4 สภาพแวดล้อมของประเทศในปัจจุบัน

ปัจจุบันสภาพแวดล้อมของประเทศได้ถูกทำลายไปมาก เนื่องจากมีโรงงานอุตสาหกรรมเพิ่มมากขึ้น ในบางพื้นที่ที่รัฐบาลดูแลไม่ทั่วถึงก็จะเกิดมลภาวะเป็นพิษ เกิดสิ่งแวดลอมเน่าเสีย โรงงานอุตสาหกรรมปล่อยน้ำเสียทิ้ง ปล่อยควันพิษ และเกิดจากฝุ่นละออง ควันไอเสียจากรถยนต์ ปัญหาเครื่องจักรเสียงดัง เกินมาตรฐานที่กำหนดทำให้เป็นอันตรายกับประสาทหู ในชนบท เกษตรกรก็มักจะมีปัญหา ดินเสื่อมคุณภาพ เนื่องจากมีการเผา และเบสมากเกินไปทำให้ดินไม่มีความอุดมสมบูรณ์ ปัญหาจากป่าถูกทำลายทำให้ฝนไม่ตกต้องตามฤดูกาล การจับสัตว์น้ำในฤดูผสมพันธุ์ ล้วนเป็นปัญหาที่ต้องรอการแก้ไขอย่างเร่งด่วน

รัฐบาลมีนโยบายฟื้นฟูสภาพและคุณภาพการป้องกันความเสื่อมโทรม หรือการสูญเสียไปและการนำกลับมาใช้ใหม่ซึ่งทรัพยากรธรรมชาติและหลากหลายทางชีวภาพ ให้เอื้อต่อการดำรงชีวิตเกิดความสมดุลในการพัฒนา และเป็นรากฐานในการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของประเทศอย่างยั่งยืน

1. บริหารและจัดการสิ่งแวดล้อมทรัพยากรธรรมชาติ และความหลากหลายทางชีวภาพแบบบูรณาการ โดยยึดหลักธรรมาภิบาลและการมีส่วนร่วมของประชาชนท้องถิ่นดั้งเดิม

2. ส่งเสริมและสนับสนุนการมีส่วนร่วมของประชาชน และชุมชนในการควบคุมและกำจัดมลภาวะที่มีผลต่อสุขภาพอนามัยและคุณภาพชีวิต

3. สนับสนุนให้นำต้นทุนทางสังคมมาพิจารณา ในการดำเนิน โครงการที่มีผลต่อสิ่งแวดล้อม

4. สนับสนุนการวิจัยและการพัฒนาเทคโนโลยี เพื่อเพิ่มขีดความสามารถของคนไทย ในการบริหารจัดการกับสิ่งแวดล้อม (คำแถลงนโยบายของคณะรัฐมนตรี พันตำรวจโททักษิณ ชินวัตร นายกรัฐมนตรี แถลงต่อรัฐสภาวันจันทร์ที่ 26 กุมภาพันธ์ 2544)

1.1.5 ความเดือดร้อนและการเป็นหนี้สินของประชาชน

นับแต่ต้นปี 2541 เป็นต้นมา ประเทศไทยประสบกับภาวะเศรษฐกิจตกต่ำ ซึ่งเป็นผลมาจากการขาดสภาพคล่องในระบบเศรษฐกิจ ทำให้เกิดปัญหาหนี้ที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้เพิ่มขึ้นเป็นจำนวนมากอย่างรวดเร็ว สาเหตุของปัญหาดังกล่าว สามารถแบ่งออกเป็น 2 ปัจจัยหลัก คือ ปัจจัยภายนอกอันได้แก่ การเปลี่ยนแปลงระบบอัตราแลกเปลี่ยนเมื่อเดือนกรกฎาคม 2540 การแข่งขันในภาคธุรกิจต่างๆ ที่ทวีความรุนแรงขึ้น เช่น ในด้านอสังหาริมทรัพย์ สำหรับปัจจัยภายใน นั้น เกิดจากการที่ผู้ประกอบการจำนวนมากขยายกิจการโดยการกู้ยืมเงินมาลงทุนในธุรกิจที่ไม่ถนัดและไม่มีความชำนาญ หรือนำเงินมาใช้ผิดวัตถุประสงค์ เช่น กู้เงินระยะสั้นมาใช้ระยะยาว ประกอบกับการขาดกระบวนการติดตามหนี้ที่มีประสิทธิภาพ ปัจจัยเหล่านี้เป็นเหตุให้ลูกหนี้เกิดปัญหาด้านสภาพคล่อง ซึ่งส่งผลให้เป็นหนี้ NPL ในเวลาต่อมา ซึ่งการปรับปรุงโครงสร้างหนี้เป็นแนวทางหนึ่งที่ทางการนำมาใช้เพื่อแก้ไขปัญหาหนี้เสียดังกล่าว

<http://www.bot.or.th/bothomepage/Special/CDRAC/cdrac.htm>

ประชาชนส่วนใหญ่ของประเทศเกิดภาวะขาดแคลนเงินลงทุนไม่สามารถเข้าถึงเงินแหล่งเงินทุนในระบบได้ และต้องพึ่งแหล่งเงินนอกระบบและเสียดอกเบี้ยในอัตราที่สูง ทางรัฐบาลจึงมีนโยบายในการแก้ปัญหา ดังนี้

1. ปรับโครงสร้างสินเชื่อและเงินทุนภาคเกษตร ให้สอดคล้องกับวงจรการผลิต เร่งรัดแก้ไขหนี้สินของเกษตรกร การพักชำระหนี้ให้กับเกษตรกร รายย่อย เป็นเวลา 3 ปี
2. ส่งเสริมการเกษตรแบบผสมผสาน
3. โครงการธนาคารเพื่อการเข้าสู่แหล่งเงินทุนของผู้ที่มีรายได้น้อย
4. ส่งเสริมระบบเศรษฐกิจแบบพอเพียง

1.1.6 บรรยากาศของความอ่อนแอในท้องถิ่นชนบท

ปัจจุบันบรรยากาศของชนบทเริ่มเสื่อมโทรมลง เพราะ สาเหตุที่เกิดขึ้นมาจากหลายทิศทาง ที่สำคัญคือ ผลจากการพัฒนาประเทศตั้งแต่แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 1-6 ที่เน้นอุตสาหกรรม การบริการ การท่องเที่ยว การสร้างถาวรวัตถุ การเน้นปลูกพืชเศรษฐกิจชนิดเดียวเพื่อขาย ทำให้ป่าไม้แหล่งน้ำ ความอุดมสมบูรณ์ของดินเสื่อมโทรมลง ประกอบกับการเอื้อประโยชน์ให้แก่ธุรกิจเอกชนและอำนาจการเมืองอยู่ในมือนายทุนทำให้เกษตรกรปลูกข้าวไม่ได้ผล ราคาผลผลิตตกต่ำ ขณะที่ปุ๋ย ยาฆ่าแมลง เครื่องจักรกล ราคาแพงจนต้องกู้หนี้ยืมสินมาทำการผลิตและจำหน่าย แต่ไม่อาจสร้างผลกำไรได้ จึงต้องหาอาชีพเสริมด้วยการอพยพแรงงานเพื่อมี รายได้มาจุนเจือครอบครัว ประกอบกับเกิดช่องว่างทางสังคมซึ่งมีการแบ่งชนชั้นระหว่างคนรวยและคนจน ไม่มีความสมดุลในการพัฒนาประเทศในทางเศรษฐกิจ สังคม การปกครอง การศึกษา สาธารณะสุข และปัญหาการทุจริตคอร์รัปชันของราชการทั้งส่วนกลางและท้องถิ่น รัฐบาลจึง

(<http://www.rakbankerd.com/benny/>)

ดังนั้นเพื่อแก้ไขปัญหาล้างหนี้ในชนบทซึ่งเป็นปัญหาที่ทำให้เกิดความอ่อนแอ ในท้องถิ่น รัฐบาลจึงวางนโยบายเพื่อบริหารจัดการดังนี้

1. มุ่งพัฒนาการผลิตภาคชนบทและสร้างความเข้มแข็งแก่เศรษฐกิจชุมชนจัดตั้งกองทุน 1 ล้านบาท
2. พัฒนาระบบตลาดสินค้าเกษตรสมัยใหม่ ส่งเสริมระบบเทคโนโลยีสารสนเทศทางการเกษตรและความสามารถในการเข้าถึงสารสนเทศด้านการตลาด การเกษตร เพื่อสามารถวางแผนการผลิตได้อย่างมีประสิทธิภาพ

3. ส่งเสริมสหกรณ์ ธุรกิจชุมชน สถาบันการเกษตร และองค์กรชุมชนให้เข้มแข็ง

4. เพิ่มประสิทธิภาพการผลิต ส่งเสริมการวิจัยจากภูมิปัญญาไทยผสมกับวิทยาการสมัยใหม่

(คำแถลงนโยบายของคณะรัฐมนตรี พันตำรวจโททักษิณ ชินวัตร นายกรัฐมนตรี แถลงต่อรัฐสภาวันจันทร์ที่ 26 กุมภาพันธ์ 2544)

1.1.7 ค่านิยมในกระแสของท้องถิ่นชนบท

ในปัจจุบันการติดต่อสื่อสาร การแลกเปลี่ยนวัฒนธรรม ต่าง ๆ เป็นไปอย่างรวดเร็วและสะดวกสืบเนื่องจากเทคโนโลยีด้านการติดต่อสื่อสาร หรือสื่อต่าง ๆ มีความเจริญก้าวหน้าโอกาสที่รับรู้เอาค่านิยมจากโลกที่เจริญกว่าเป็นไป ได้ง่ายทั้งสังคมเมืองและสังคมชนบท เหตุนี้เองที่ส่งผลต่อการพัฒนาประเทศเนื่องจาก ค่านิยมบางอย่างไม่เหมาะสมกับสังคมไทยในปัจจุบัน เช่น ชี้อาราคาแพง ๆ เสื้อผ้าราคาแพง ทองเที่ยวต่างประเทศ ซื้อสินค้าที่สั่งจากต่างประเทศ ทำให้การพัฒนาประเทศเกิดความไม่สมดุลกันทางด้านเศรษฐกิจสังคม จิตใจ ทำให้ชนชั้นที่ด้อยโอกาสในสังคมมีช่องว่างระหว่างคนรวย กับคนจนเมืองกับชนบท ส่งผลให้เกิดปัญหาต่าง ๆ อย่างมากมาย เช่น ปัญหาอาชญากรรม ยาเสพติด โสเภณี โรคเอดส์ เป็นต้น

เนื่องจากค่านิยมของต่างประเทศมีผลต่อระบบสังคมในเมืองไทย ทำให้ประชาชนชาวไทยรับเอาค่านิยมที่ผิด ๆ เข้ามาเป็นจำนวนมากซึ่งถือได้ว่าเป็นความเสื่อมโทรมทางสังคมอย่างหนึ่ง รัฐบาลควรส่งเสริมการเรียนรู้การปรับใช้วัฒนธรรมจากต่างประเทศใช้กับสังคมไทยให้เหมาะสม เพื่อให้สอดคล้องกับวิถีชีวิตของคนไทยที่ยังคงเอกลักษณ์ไทย (คำแถลงนโยบายของคณะรัฐมนตรี พันตำรวจโททักษิณ ชินวัตร นายกรัฐมนตรี แถลงต่อรัฐสภา วันจันทร์ที่ 26 กุมภาพันธ์ 2544)

1.2 บริบทระดับท้องถิ่น

1.2.1 ประวัติความเป็นมาของหมู่บ้านชนงพระใต้ ตำบลชนงพระ อำเภอปากช่อง จังหวัดนครราชสีมา มีดังนี้

หมู่บ้านชนงพระใต้ เริ่มก่อตั้งในปี พ.ศ.2294 หรือประมาณ 250 ปีมาแล้ว โดยชาวบ้านจากบ้านแก่งเสือเต้น จังหวัดลพบุรี และชาวบ้านจากจังหวัดนครนายก เป็นคนกลุ่มแรกที่อพยพเข้ามาอยู่ในบริเวณนี้ ในระยะแรกคนกลุ่มนี้ยังไม่ได้ย้ายมาอยู่บริเวณนี้ แต่อพยพขึ้นมาอยู่บนเขาใหญ่ โดยทำการจับจองที่ดินและทำ

มาหากินกันอย่างง่าย ๆ เช่น ปลุกผัก ปลุกพริก แต่ต่อมาทางอำเภอปากช่อง มีความเห็นว่าพื้นที่บนเขาใหญ่ มีอันตรายมาก เพราะมีสัตว์ป่าอันตราย และมีโจรมาทำการจี้ปล้นอยู่เสมอ ทางอำเภอจึงขอให้คนกลุ่มนี้ย้ายลงมาอยู่ที่ตำบลบริเวณเขา ซึ่งบริเวณนั้น คือ หมู่บ้านชนงพระได้อันปัจจุบัน เนื่องจากพื้นที่บริเวณนี้มีความอุดมสมบูรณ์ทางด้านสภาพทางภูมิศาสตร์ มีป่าดงพญาเย็นซึ่งอุดมสมบูรณ์ และมีแม่น้ำลำตะคองจากเขาใหญ่ไหลผ่านตลอดพื้นที่ ชาวบ้านจึงตัดสินใจตั้งถิ่นฐานบริเวณนี้ โดยมีการตัดไม้และถากถางพื้นที่เพื่อเป็นที่อยู่อาศัย และจัดสรรเป็นที่ดินในการทำเกษตรกรรม เช่น ทำนา ทำไร่ และพืชการเกษตร ต่อมาทางหน่วยราชการได้ทำการแบ่งเขตพื้นที่ใหม่ หมู่บ้านซึ่งเคยอยู่ในเขตตำบลปากช่อง จึงแยกออกมาเป็นตำบลชนงพระ และทำการตั้งชื่อหมู่บ้าน โดยตั้งชื่อจากที่ตั้งตามเส้นทางของแม่น้ำลำตะคอง ซึ่งหมู่บ้านนี้ตั้งอยู่บริเวณปลายแม่น้ำ จึงมีชื่อหมู่บ้านว่า “หมู่บ้านชนงพระได้อัน”

1.2.2 สภาพปัจจุบัน

1) ลักษณะประชากร

หมู่บ้านชนงพระได้อัน มีจำนวนประชากร 1,650 คน ส่วนใหญ่เป็นเพศชาย ร้อยละ 50.67 กลุ่มอายุส่วนใหญ่อยู่ในช่วงอายุ 18 ปี 1 วัน – 50 ปีเต็ม ซึ่งทำให้มีความเข้มแข็งทางด้านประชากร เพราะเป็นวัยแห่งการทำงาน และสร้างสรรค์ประโยชน์ให้แก่หมู่บ้าน ดังแสดงในตารางที่ 1

ตารางที่ 1 จำนวนร้อยละของประชากร จำแนกตามลักษณะของประชากร

ลักษณะของประชากร	จำนวน	ร้อยละ
1. เพศ		
- ชาย	836	50.67
- หญิง	814	49.33
2. อายุ		
- 1วัน – 3 ปีเต็ม	40	2.42
- 3 ปี 1วัน – 6 ปีเต็ม	38	2.30
- 6 ปี 1วัน – 12 ปีเต็ม	254	15.39
- 12 ปี 1วัน – 14 ปีเต็ม	218	13.21
- 15 ปี 1วัน – 18 ปีเต็ม	249	15.09
- 18 ปี 1วัน – 50 ปีเต็ม	575	34.86
- 50 ปี 1วัน – 60 ปีเต็ม	167	10.12
- 60 ปี 1วัน ขึ้นไป	109	6.61
3. จบการศึกษา		
- ไม่ได้รับการศึกษา	98	9.67
- ประถมศึกษา	255	25.17

ลักษณะของประชากร	จำนวน	ร้อยละ
- มัธยมศึกษาตอนต้น	315	31.10
- มัธยมศึกษาตอนปลาย	276	27.25
- อนุปริญญา	53	5.23
- ปริญญาตรี	14	1.38
- ปริญญาตรีขึ้นไป	2	0.20
4. ประชากรอายุ 60 ปีขึ้นไปมีฐานะยากจน		
- ได้รับการสงเคราะห์จากรัฐ	7	100.00
- ได้รับการสงเคราะห์จากที่อื่นๆ	-	-
5. คนพิการ		
- คนพิการได้เรียน	5	71.43
- คนพิการไม่ได้เรียน	2	28.57

2) ลักษณะพื้นที่

หมู่บ้านชนงพระไต้ เป็นหมู่บ้านหนึ่งในอำเภอปากช่อง ซึ่งเป็นอำเภอที่เรียกว่า เป็นประตูสู่ภาคอีสาน หมู่บ้านชนงพระไต้ มีพื้นที่ 9,656 ไร่ มีอาณาเขตติดต่อกับหมู่บ้านต่างๆ ดังนี้

ทิศเหนือ ติดต่อกับ หมู่บ้านบุกระเฒ่า หมู่ 3 ตำบลชนงพระ อำเภอปากช่อง จังหวัดนครราชสีมา

ทิศตะวันออก ติดต่อกับ ตำบลหนองสาหร่าย อำเภอปากช่อง จังหวัดนครราชสีมา

ทิศตะวันตก ติดต่อกับ ตำบลหนองน้ำแดง อำเภอปากช่อง จังหวัดนครราชสีมา

ทิศใต้ ติดต่อกับ หมู่บ้านชนงพระกลาง หมู่ 5 ตำบลชนงพระ อำเภอปากช่อง จังหวัดนครราชสีมา

3) ลักษณะการประกอบอาชีพ และการมีที่ดินทำกิน

หมู่บ้านชนงพระไต้ มีบ้าน 498 หลังคาเรือน แต่มีครอบครัวที่อาศัยอยู่ในหมู่บ้าน จำนวน 345 ครอบครัว ซึ่งมีลักษณะการประกอบอาชีพ และการมีที่ดินทำกิน ดังแสดงในตารางที่ 2

ตารางที่ 2 จำนวนร้อยละของการประกอบอาชีพและการมีที่ดินทำกิน จำแนกตามครอบครัว

ลักษณะของอาชีพและที่ดิน	จำนวน	ร้อยละ
1. การประกอบอาชีพ		
- ทำนาข้าว	22	6.38
- ทำไร่ข้าวโพด	28	8.12
- ทำสวน	35	10.14
- รับราชการ	10	2.90

ลักษณะของอาชีพและที่ดิน	จำนวน	ร้อยละ
- รับจ้าง	184	53.33
- เลี้ยงสัตว์	51	14.79
- ค้าขาย	15	4.34
2. การมีที่ดินทำกิน		
- 1 – 5 ไร่	54	15.65
- 6 – 10 ไร่	120	34.78
- 11 – 20 ไร่	164	47.54
- 21 – 50 ไร่	5	1.45
- 50 ไร่ขึ้นไป	2	0.58

4) ลักษณะด้านการศึกษา

หมู่บ้านชนงพระไคว้ มีโรงเรียน 1 แห่ง และมีศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก 1 แห่ง คือ

- โรงเรียนชนงพระไคว้ ซึ่งเป็นโรงเรียนที่เปิดสอน ตั้งแต่ระดับชั้นอนุบาล ปีที่ 1 ถึงระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 มีคณะครู และอาจารย์ จำนวน 27 คน และนักเรียน จำนวน 595 คน ดังแสดงในตารางที่ 3

ตารางที่ 3 จำนวนและระดับการศึกษาของครู และจำนวนนักเรียนโรงเรียนชนงพระไคว้

ประเภท	จำนวน	ร้อยละ
1. ครู		
- การศึกษาดำรงระดับปริญญาตรี	3	11.11
- ระดับปริญญาตรี	24	88.89
2. นักเรียน		
- อนุบาล	110	18.49
- ประถมศึกษา	328	55.13
- มัธยมศึกษา	157	26.38

- ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ตำบลชนงพระไคว้ เป็นศูนย์พัฒนาเด็กเล็กที่มีอายุตั้งแต่ 3 ปี ถึง 6 ปี มีครู จำนวน 2 คน และเด็กเล็ก จำนวน 34 คน

5) ลักษณะด้านศาสนา

ประชากรทุกคนในหมู่บ้านชนงพระไคว้ นับถือศาสนาพุทธ และภายในหมู่บ้าน มีวัด จำนวน 2 แห่ง คือ

- วัดชนงพระไคว้
- วัดผาสุข ผัง 14

6) ลักษณะด้านสุขภาพอนามัย

หมู่บ้านชนงพระไคว้ มีสถานทีรักษาพยาบาล ภายในหมู่บ้าน จำนวน 1 แห่ง คือ สถานีนอนามัยชนงพระไคว้ ซึ่งเป็นสถานรักษาพยาบาลของรัฐบาล เพื่อทำการรักษาพยาบาลเบื้องต้น ให้แก่ประชาชนในหมู่บ้าน ซึ่งมีเจ้าหน้าที่สาธารณสุข จำนวน 2 คน

7) ลักษณะแหล่งน้ำ

แหล่งน้ำในหมู่บ้านชนงพระไคว้ ที่ใช้ในการอุปโภคและบริโภคนั้น ส่วนใหญ่จะเป็นแหล่งน้ำตามธรรมชาติ คือ แม่น้ำลำตะคอง ซึ่งเป็นแหล่งน้ำหลักในการอุปโภค และการเกษตรของหมู่บ้าน และหมู่บ้านยังมีแหล่งน้ำอื่นๆ ดังแสดงในตารางที่ 4

ตารางที่ 4 จำนวนแหล่งน้ำ และการใช้น้ำจำแนกตามแหล่งน้ำ

แหล่งน้ำ	จำนวน	การใช้น้ำ	
		ตลอดปี	ไม่ตลอดปี
แม่น้ำ	1	/	
ห้วย	1		/
คลองน้ำ	1	/	
สระน้ำ	3	/	
บ่อบาดาล	374	/	

1.2.3 ด้านเศรษฐกิจทั้งหมู่บ้านชนงพระไคว้

หมู่บ้านชนงพระไคว้ มีลักษณะด้านเศรษฐกิจของหมู่บ้าน ดังนี้

1) ลักษณะพื้นที่ทางการเกษตร

หมู่บ้านชนงพระไคว้ มีพื้นที่ทำการเกษตร จำนวน 4,728 ไร่ โดยพื้นที่ส่วนใหญ่ทำการปลูกพืชไร่ คือ ข้าวโพด ดังแสดงในตารางที่ 5

ตารางที่ 5 จำนวนพื้นที่ทำการเกษตร จำแนกตามลักษณะการปลูกพืช

ลักษณะของพืช	จำนวน	ร้อยละ
นาข้าว	471	9.96
ไร่ข้าวโพด	3,717	78.62
สวน		
- สวนผัก	210	4.44
- สวนผลไม้	330	6.98

2) ลักษณะการเลี้ยงสัตว์

หมู่บ้านชนงพระไต้ มีประชากรที่ประกอบอาชีพเลี้ยงสัตว์ จำนวน 51 ครอบครัว โดยครอบครัวส่วนใหญ่มีอาชีพเลี้ยงสุกร และวัวเนื้อ ดังแสดงในตารางที่ 6

ตารางที่ 6 จำนวนสัตว์เลี้ยง จำแนกตามประเภทของสัตว์

ประเภทของสัตว์	จำนวนสัตว์	จำนวนครอบครัว
สุกร	125	25
วัว		
- วัวเนื้อ	80	20
- วัวนม	45	4
ไก่	2,200	2

3) ลักษณะรายได้ของประชากร

หมู่บ้านชนงพระไต้ ประกอบอาชีพรับจ้างเป็นส่วนใหญ่ เนื่องจากบริเวณใกล้เคียง มีรีสอร์ท แหล่งท่องเที่ยว และโรงงาน ทำให้ประชาชนส่วนใหญ่ เลิกประกอบอาชีพการเกษตร แล้วหันไปทำงานตามสถานที่ดังกล่าวทดแทน ซึ่งก่อให้เกิดรายได้ของประชาชนในหมู่บ้านต่อปี ในแต่ละครอบครัว โดยสรุปรวมทั้งหมดโดยประมาณ ดังแสดงในตารางที่ 7

ตารางที่ 7 จำนวนครอบครัวที่มีรายได้ต่อปี จำแนกตามจำนวนรายได้

จำนวนรายได้	จำนวนครอบครัว	ร้อยละ
1,000 – 5,000 บาท	-	-
5,001 – 10,000 บาท	5	1.45
10,001 – 20,000 บาท	17	4.93
20,001 – 30,000 บาท	85	24.64
30,001 – 50,000 บาท	178	51.59
50,001 – 100,000 บาท	60	17.39

1.2.4 ด้านวัฒนธรรม

หมู่บ้านชนงพระไต้ มีวัดเป็นสถานที่ประกอบกิจกรรมต่างๆ ทางสังคม และศาสนา โดยส่วนมากจะใช้วัดชนงพระไต้ เป็นสถานที่จัดกิจกรรมต่างๆ เพราะตั้งอยู่ศูนย์กลางของหมู่บ้าน ซึ่งจะมียานประเพณีที่สืบทอดกันมา และจะทำการเป็นประจำทุกปี ดังนี้

เดือนกุมภาพันธ์	ทำบุญประเพณีเทศน์มหาชาติ
เดือนเมษายน	ทำบุญประเพณีสงกรานต์
เดือนพฤษภาคม	ทำบุญประเพณีทำบุญกลางบ้าน

เดือนพฤศจิกายน ทำบุญประเพณีลอยกระทง ทอดกฐิน และดับบาตรเทโว

โดยทุกคนจะช่วยกันสืบสานประเพณี และให้ความสำคัญกับประเพณีเหล่านี้มาก ซึ่งเป็นการแสดงพลังสามัคคีของประชาชนอีกทางหนึ่งด้วย

1.2.5 ด้านภูมิปัญญาชาวบ้าน

หมู่บ้านชนงพระไต้ ยังคงมีบุคคลต่างๆ ที่มีความสามารถ และการใช้ภูมิปัญญาชาวบ้าน มาใช้ให้เกิดประโยชน์ต่อตนเองและชุมชน โดยมีภูมิปัญญาชาวบ้านในด้านต่างๆ ดังนี้

- 1) ด้านเกษตรกรรม คือ การเลี้ยงสัตว์ชนิดต่างๆ การเกษตรผสมผสาน
- 2) ด้านหัตถกรรม คือ การจักสาน การตัดเย็บเสื้อผ้า
- 3) ด้านการแพทย์แผนไทย คือ หมอนวดแผนโบราณ หมอสมุนไพร
- 4) ด้านกองทุนและธุรกิจชุมชน คือ มีความเป็นผู้นำในการจัดกองทุนต่างๆ
- 5) ด้านศิลปกรรม คือ การปั้น ดนตรี การวาดภาพ
- 6) ด้านปรัชญา ศาสนา และประเพณี คือ ผู้ตั้งมั่นในศาสนา และประเพณี
- 7) ด้านองค์กรชุมชน คือ กลุ่มกองทุนหมู่บ้าน กลุ่มสัจจะออมทรัพย์ กลุ่มสตรีแม่บ้าน กลุ่มฌาปนกิจ

2. ผลการประเมินโครงการโดยภาพรวม

ผลการประเมินโครงการกองทุนหมู่บ้านชนงพระไต้ โดยภาพรวม มีดังนี้

2.1 ผลการประเมินหน่วยระบบ A

หน่วยระบบ A คือ หน่วยระบบการบริหารจัดการ และแนะนำส่งเสริมผู้กู้

2.2.1 ผลการประเมินปัจจัยนำเข้าของหน่วยระบบ A พบว่า

1) นโยบายของรัฐบาล เกี่ยวกับโครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ จากการสัมภาษณ์และเปิดเวทีชาวบ้านในหมู่บ้าน พบว่า ประชาชนในหมู่บ้านชนงพระไต้ ร้อยละ 95 ของครัวเรือนในหมู่บ้าน เข้าใจในนโยบายกองทุนหมู่บ้าน ว่าเป็นเงินทุนหมุนเวียนเพื่อให้ประชาชนกู้ยืมเงินไปประกอบอาชีพ สร้างงาน และสร้างรายได้ให้เพิ่มขึ้น และต้องมีการชำระเงินคืนเมื่อครบกำหนด ส่วนประชาชน ร้อยละ 5 ของครัวเรือนในหมู่บ้าน ยังไม่เข้าใจในนโยบายกองทุนหมู่บ้าน ว่าต้องมีการชำระเงินคืน จึงต้องมีการอธิบายและสร้างความเข้าใจให้แก่ประชาชนกลุ่ม

2) เงิน 1 ล้านบาท รัฐบาลได้จัดสรรเงินอุดหนุนให้แก่ กองทุนหมู่บ้านชนงพระไต้ จำนวน 1 ล้านบาท ในลักษณะของเงินทุนหมุนเวียน เพื่อเป็นแหล่งเงินทุนในการลงทุน สร้างงาน สร้างอาชีพ เสริม และสร้างรายได้ให้แก่ประชาชนในชุมชน และวิสาหกิจขนาดเล็กในครัวเรือน ในปัจจุบันเงิน 1 ล้านบาท ได้ถูกนำไปใช้ประโยชน์ให้แก่หมู่บ้าน โดยมีสมาชิกกองทุนหมู่บ้านชนงพระไต้ จำนวน 83 ราย ได้กู้ยืมเงินไปใช้ในการพัฒนาอาชีพ จำนวน 1,012,000 บาท ดังนี้

- การผลิตทางการเกษตร จำนวน 64 ราย รวมเงินกู้ 777,000 บาท
- ค้าขาย จำนวน 17 ราย รวมเงินกู้ 200,000 บาท

- อดสาหกรรมในครอบครัว จำนวน 2 ราย รวมเงินกู้ 35,000 บาท

โดยใช้เงินดอกเบี้ยและการคืนเงินกู้ มาหมุนเวียนในการให้กู้ยืมแก่สมาชิกรายอื่นๆด้วย

3) คณะกรรมการหมู่บ้าน เป็นผู้ให้การสนับสนุนในการจัดตั้ง กองทุนหมู่บ้านของพระไต่ เพราะเป็นผู้นำของหมู่บ้าน ซึ่งทำหน้าที่ในการส่งเสริมให้หมู่บ้านมีความพร้อม ในการจัดตั้งกองทุนหมู่บ้าน และช่วยในการสร้างจิตสำนึก และกระบวนการเรียนรู้ร่วมกันของประชาชนในหมู่บ้าน และส่งเสริมสนับสนุนในการเลือกสรรคนดี มาเป็นกรรมการกองทุน

4) เงินที่ผู้กู้ชำระคืน กองทุนหมู่บ้านของพระไต่ ได้รับเงินที่ผู้กู้ชำระคืนมาแล้ว 37,000 บาท และดอกเบี้ยจากเงินกู้ จำนวน 3,074 บาท ซึ่งเงินจำนวนนี้นำเข้าไปรวมกับบัญชีกองทุนหมู่บ้านของพระไต่ เพื่อกลับมาเป็นทุนหมุนเวียนให้สมาชิกกู้ต่อไป

5) ผู้สมัครขอู้ กองทุนหมู่บ้านมีสมาชิกกองทุน จำนวน 248 คน และ 1 องค์กร โดยสมาชิกเหล่านี้จะเป็นผู้สมัครขอู้เงินจากกองทุน ซึ่งการพิจารณาการให้กู้ของคณะกรรมการกองทุน จะพิจารณาจากผู้สมัครขอู้ด้วย ในเรื่องคุณสมบัติของผู้กู้ และวัตถุประสงค์ของการขอู้เงิน

2.1.2 ผลการประเมินกระบวนการของหน่วยระบบ A

1) กระบวนการคัดเลือกผู้กู้ของกองทุน พบว่า คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านของพระไต่ มีความยุติธรรมในการคัดเลือกผู้กู้ โดยไม่คำนึงถึงความสัมพันธ์ส่วนตัว และให้ความสำคัญแก่ผู้กู้ทุกคน แต่เนื่องจากการให้ทุกคนที่ขอู้ ได้รับการพิจารณาอนุมัติ ทำให้อาจส่งผลกระทบต่อการใช้เงินกู้ เพราะบางคนพิจารณาให้กู้ไป อาจไม่สามารถคืนเงินได้

2) กระบวนการทำบัญชีของกองทุน พบว่า คณะกรรมการกองทุนที่รับผิดชอบในการจัดทำบัญชี ยังไม่เข้าใจในการทำบัญชีระยะแรก แต่ทางพัฒนาชุมชนอำเภอปากช่อง ได้มีการสนับสนุนส่งเสริมความเข้าใจในการทำบัญชีให้แก่กองทุน ทำให้การทำบัญชีของกองทุนมีความเป็นระบบและระเบียบ ง่ายต่อการทำความเข้าใจ และการตรวจสอบ แต่ขณะนี้กองทุนหมู่บ้านของพระไต่ มีผู้รับผิดชอบและเข้าใจในการทำบัญชีกองทุนเพียงคนเดียว คือ เลขานุการกองทุน ทำให้อาจเกิดปัญหาขึ้นได้ ในกรณีที่ผู้รับผิดชอบลาออกหรือหมดวาระ จะทำให้การประสานงานเป็นไปได้ยาก

3) การแนะนำวิธีทำธุรกิจ พบว่า กองทุนหมู่บ้านของพระไต่ มีการแนะนำวิธีทำธุรกิจ เพียงเล็กน้อยเท่านั้น เป็นเพียงแต่พูดคุยซักถามกันเท่านั้น เนื่องจากว่า ธุรกิจที่ผู้กู้จะนำเงินไปลงทุนนั้นมีแต่การทำธุรกิจที่ผู้กู้เคยมีพื้นฐานอยู่แล้ว เช่น การทำการเกษตร การเลี้ยงสัตว์ การค้าขาย ผู้กู้จึงมีความรู้และความสามารถในการทำธุรกิจอยู่แล้ว

4) การช่วยหาตลาด พบว่า เนื่องจากผู้กู้เคยประกอบอาชีพที่ผู้กู้จะนำเงินไปลงทุนอยู่แล้ว จึงมีช่องทางทางการตลาดอยู่แล้ว ทางกองทุนหมู่บ้านจึงไม่มีการช่วยหาตลาดให้แก่ผู้กู้

5) การรับชำระหนี้ พบว่า กองทุนหมู่บ้านจะรับชำระหนี้จากผู้กู้ เมื่อถึงกำหนดเวลาการคืนเงิน โดยติดตามให้ผู้กู้นำเงินไปชำระคืนที่ธนาคารออมสิน สาขาปากช่อง

2.1.3 ผลการประเมินผลผลิตของหน่วยระบบ A แบ่งออกเป็น 3 ด้าน ดังนี้

- 1) ผลโดยตรง พบว่า ปัจจุบันมีผู้กู้เงินจากกองทุนหมู่บ้าน จำนวน 83 ราย ขอดเงินให้กู้ทั้งสิ้น จำนวน 1,012,000 บาท โดยนำเงินที่สมาชิกผู้กู้นำมาชำระคืน มาเป็นทุนหมุนเวียนให้กู้ยืมอีกด้วย
- 2) ผลกระทบโดยตรง พบว่า ผู้ที่กู้เงินจากกองทุน จำนวน 83 ราย ได้นำเงินไปเป็นทุนหมุนเวียน ในการพัฒนาอาชีพทั้งหมด ซึ่งก่อให้เกิดการขยายกิจการของผู้กู้ในบางส่วน และเป็นการนำเงินมาหมุนเวียน มาในการประกอบอาชีพเท่านั้น
- 3) ผลกระทบโดยอ้อม พบว่า กองทุนหมู่บ้านมีศักยภาพ และมีความเข้าใจในการดำเนินงานของ กองทุนมากขึ้นจากการดำเนินงานที่ผ่านมา และท้องถิ่นมีการตื่นตัวในการประกอบอาชีพและพัฒนางานให้ดีขึ้น มีการแนะนำซึ่งกันและกันในการทำงาน และมีความสัมพันธ์ที่ดีต่อกันมากยิ่งขึ้นก่อให้เกิดความเข้มแข็ง ในชุมชน

2.2 ผลการประเมินหน่วยระบบ B

หน่วยระบบ B คือ หน่วยระบบการดำเนินกิจการของผู้กู้แต่ละราย

2.2.1 ผลการประเมินบริบทเฉพาะตัวของหน่วยระบบ B พบว่า

- 1) ประสพการณ์ในการดำเนินกิจการของผู้กู้ พบว่า สมาชิกผู้กู้เงินจากกองทุนหมู่บ้านของ พระไต่ได้ทำการกู้เงินจากกองทุนเพื่อนำไปพัฒนาอาชีพของตน นั่นคือ การนำเงินไปพัฒนากิจการที่ตนเองมี อยู่แล้ว จึงทำให้เห็นว่าผู้กู้มีประสบการณ์ในการดำเนินกิจการมาก่อนที่จะขอกู้เงิน ก่อให้เกิดผลดีในการที่ผู้กู้ จะนำเงินไปใช้ประโยชน์แก่กิจการของตนเอง และลดความเสี่ยงในการดำเนินกิจการลง แต่เมื่อผู้กู้มุ่งเน้น ไป ที่การพัฒนาอาชีพของตนเอง จะทำให้ชุมชนไม่เกิดการริเริ่มสร้างสรรค์สิ่งใหม่ให้เกิดขึ้น
- 2) ความรู้ความสามารถของผู้กู้แต่ละครอบครัว พบว่า จากการที่ผู้กู้นำเงินที่ขอกู้จากกองทุน ไปพัฒนาอาชีพ ทำให้เห็นว่าผู้กู้มีความรู้ความสามารถในการประกอบธุรกิจของตนเอง ซึ่งความรู้ ความสามารถเหล่านี้ จะส่งผลให้ผู้กู้สามารถนำเงินไปใช้ประโยชน์ได้อย่างมีประสิทธิภาพ
- 3) ทรัพย์สินของผู้กู้และเครือข่าย พบว่า ทรัพย์สินของผู้กู้และเครือข่าย เป็นเครื่องรับประกัน การชำระหนี้สินของผู้กู้ ทำให้เกิดความเชื่อมั่นในตัวผู้กู้ ว่าจะสามารถชำระเงินคืน และมีความสามารถในการ ดำเนินกิจการ เพราะผู้กู้มีทุนสำรองอยู่บ้างในกรณีที่เกิดปัญหาทางธุรกิจ
- 4) หนี้สินธนาคารของผู้กู้ พบว่า ผู้กู้เงินกองทุนหมู่บ้านที่มีหนี้สินธนาคาร สามารถชำระเงิน คืนให้ธนาคารได้ หากดำเนินการตามวัตถุประสงค์ ซึ่งจะทำให้เกิดรายได้นำไปชำระหนี้สินต่างๆของผู้กู้ ได้
- 5) หนี้สินนอกกรอบของกองทุน พบว่า กองทุนหมู่บ้านสามารถลดการเป็นหนี้สินนอก กรอบของผู้กู้ เพราะกองทุนหมู่บ้านสามารถเป็นแหล่งเงินทุนหมุนเวียนให้แก่ประชาชนได้ และยังมีภารกิจ ดอกเบี้ยต่ำกว่านอกกรอบ ซึ่งทำให้ลดการเป็นหนี้สินของผู้กู้ และสมาชิกกองทุนได้
- 6) อาชีพหลักของผู้กู้ พบว่า กองทุนหมู่บ้านสามารถสร้างรายได้เสริมให้แก่ผู้กู้ ในกรณีที่ผู้กู้มี อาชีพหลักอยู่แล้ว และยังสามารถส่งเสริมให้อาชีพหลักของผู้กู้มีความพัฒนามากยิ่งขึ้น

7) รายได้ของครอบครัว พบว่า กองทุนหมู่บ้านเป็นแหล่งเงินทุนหมุนเวียน สำหรับผู้จะกู้เงิน ไปประกอบกิจการที่สามารถสร้าง และเสริมรายได้ให้แก่ครอบครัว ซึ่งจะทำให้ชีวิตความเป็นอยู่ของผู้กู้ดีขึ้น ตลอดจนสร้างที่ดีให้แก่ชุมชนด้วย

2.2.2 ผลการประเมินปัจจัยนำเข้าของหน่วยระบบ B พบว่า

1) จำนวนเงินที่ได้จากการกู้กองทุน พบว่า จากระเบียบกองทุนหมู่บ้านของพระได้ กำหนดว่า ผู้ที่จะกู้เงินจากกองทุนได้รายละไม่เกิน 20,000 บาท ทำให้ผู้ที่ต้องการกู้เงินจำนวนมาก และต้องการลงทุน ดำเนินกิจการที่มีต้นทุนสูง ได้รับเงินที่ไม่เพียงพอในการทำกิจการ ซึ่งทำให้แผนการดำเนินธุรกิจที่ตั้งไว้ อาจจะต้องมีการเปลี่ยนแปลง แต่การที่กำหนดจำนวนเงินกู้ยืมนี้ ทำให้เงิน 1 ล้านบาทสามารถกระจายถึงผู้กู้ได้อย่างทั่วถึง และเป็นการลดการเกิดหนี้สิน เพราะเป็นยอดการกู้ยืมที่ไม่สูงมาก ทำให้ผู้กู้จะชำระเงินคืนได้

2) สถานที่ และวัตถุดิบ พบว่า สถานที่ในการดำเนินกิจการเป็นสถานที่ที่ผู้กู้ได้ใช้เป็นประจำ และมีสถานที่ที่ประกอบกิจการอยู่แล้ว ทำให้ลดปัญหาเรื่องการหาสถานที่ดำเนินกิจการ และวัตถุดิบที่ใช้ประกอบกิจการ ผู้กู้มีวัตถุดิบอยู่แล้ว เพราะผู้กู้ประกอบกิจการอยู่แล้ว แต่ผู้กู้ยืมเงินเพื่อนำไปใช้ในการพัฒนากิจการ

3) เทคนิควิธีทำงาน พบว่า ผู้กู้มีประสบการณ์ในการประกอบกิจการ จึงมีเทคนิควิธีทำงานของตนเอง และยังสามารถพัฒนาเทคนิคให้ดีขึ้น เมื่อทุนในการทำกิจการเพิ่มขึ้น

4) กำลังทำงาน พบว่า ผู้กู้สามารถทำกิจการของตนเอง และสามารถจ้างแรงงานเพิ่มขึ้นในการประกอบกิจการ และสามารถวางแผนการทำงานให้ดีขึ้น เนื่องจากประสบการณ์ประกอบกิจการของผู้กู้

2.2.3 ผลการประเมินกระบวนการของหน่วยระบบ B พบว่า

1) การทำกิจการอย่างถูกวิธีของผู้กู้แต่ละราย พบว่า ผู้กู้ที่ได้ทำกิจการอย่างถูกวิธีจะสามารถสร้างรายได้ให้แก่ครอบครัว และสามารถสร้างงานให้แก่ชุมชน ทำให้ชุมชนมีการพัฒนา และมีเศรษฐกิจที่ดีขึ้น และส่งผลให้มีเงินชำระคืนแก่กองทุนหมู่บ้าน เพื่อให้กองทุนหมู่บ้านยังคงมีเงินทุนหมุนเวียน เพื่อประโยชน์ของทุกคนในหมู่บ้านต่อไป แต่หากผู้กู้นำเงินไปใช้ผิดวัตถุประสงค์ก็จะส่งผลต่อการชำระเงินคืนเมื่อครบกำหนด ซึ่งจะส่งผลเสียต่อตนเองและหมู่บ้านด้วย

2) การหาตลาดที่ดี พบว่า การมีตลาดที่ดีจะทำให้ผู้กู้สามารถดำเนินกิจการได้อย่างต่อเนื่อง เพราะสามารถสร้างผลผลิต และจำหน่ายได้ ก่อให้เกิดเงินหมุนเวียนในการประกอบกิจการต่อไป แต่หากผู้กู้ไม่มีตลาดที่ดี ก็ส่งผลให้กิจการต้องมีปัญหาขาดทุนได้

3) การหาวัตถุดิบที่ดี พบว่า การหาวัตถุดิบที่ดีจะทำให้ผลผลิตที่ได้มีคุณภาพและราคาดี ซึ่งก่อให้เกิดผลกำไรในการประกอบกิจการ และยังสามารถพัฒนางานให้มีคุณภาพดีขึ้นอีกด้วย

4) การทำบัญชี พบว่า การทำบัญชีของผู้กู้ในการประกอบกิจการ ทำให้ผู้ประกอบกิจการทราบถึงการดำเนินงานอย่างมีระบบ ซึ่งทำให้สามารถปรับปรุงและแก้ไขการดำเนินงานให้เหมาะสม และวางแผนการใช้จ่ายเงินได้อย่างมีประสิทธิภาพ และคุ้มค่ามากที่สุด

5) การวิเคราะห์ประเมิน พบว่า การวิเคราะห์ประเมิน สามารถทำให้ทราบถึงการดำเนินงานที่

มีประสิทธิภาพ ทำให้เห็นถึงจุดแข็ง ตลอดจนจุดอ่อนที่ต้องการแก้ไข เพื่อให้งานที่ทำมีคุณภาพและบรรลุวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้

2.2.4 ผลการประเมินผลผลิตของหน่วยระบบ B พบว่า

1) ผลโดยตรง พบว่า ผู้กู้ได้มีการประกอบกิจการที่ได้ผลผลิตเป็นสังของ เพื่อสร้างประโยชน์ให้แก่ผู้กู้เอง และผู้กู้ยังได้รับรายได้เป็นเงินจากการขายผลผลิตที่ประกอบกิจการ

2) ผลกระทบโดยตรง พบว่า ผู้กู้ได้มีการขยายกิจการ และสามารถปรับปรุงการดำเนินงานให้มีการพัฒนามากยิ่งขึ้น

3) ผลกระทบโดยอ้อม พบว่า ผู้กู้มีการพึ่งตนเองมากขึ้น และมีความรับผิดชอบในการประกอบกิจการของตน มีความกระตือรือร้นในการทำงาน ทำให้มีศักยภาพและมีความเข้มแข็งในการทำงานของตนเอง

3. ผลการประเมินผลกระทบเชิงเทคนิควิธีทำธุรกิจของผู้กู้

จากการประเมินผลกระทบเชิงเทคนิควิธีทำธุรกิจของผู้กู้ในหมู่บ้านชนงพระใต้ ซึ่งนำเงินกู้ไปใช้ในการพัฒนาอาชีพด้านต่างๆ สรุปได้ดังนี้

3.1' อาชีพทำสวนผัก ปักจายนำเข้าที่ดีได้แก่ สถานที่และวัตถุดิบ กระบวนการที่ดีได้แก่ การหาตลาดที่ดี ผลผลิตที่ดีด้านคุณภาพ และปริมาณที่พอเหมาะ ได้แก่ ผักที่ออกตามฤดูกาล และผักที่ปลูกและมีผลผลิตนอกฤดูกาล ทำให้ขายได้ราคาสูง

3.2 อาชีพทำไร่ข้าวโพด ปักจายนำเข้าที่ดีได้แก่ สถานที่และวัตถุดิบ กระบวนการที่ดีได้แก่ การทำการปลูกวิธี ผลผลิตที่ดีด้านคุณภาพและปริมาณที่พอเหมาะ ได้แก่ ไร่ข้าวโพดปลูกใหญ่ มีเมล็ดสมบูรณ์ ทำให้มีน้ำหนักมากขายได้ราคาดี

3.3 อาชีพทำนา ปักจายนำเข้าที่ดีได้แก่ สถานที่และวัตถุดิบ กระบวนการที่ดีได้แก่ การทำการปลูกวิธี ผลผลิตที่ดีด้านคุณภาพและปริมาณที่พอเหมาะ ได้แก่ ไร่ข้าวเปลือกที่สมบูรณ์ไม่ฝ่อ ทำให้มีน้ำหนักมากขายได้ราคาดี

3.4 อาชีพเลี้ยงวัวเนื้อ ปักจายนำเข้าที่ดีได้แก่ สถานที่และวัตถุดิบ กระบวนการที่ดีได้แก่ การทำการปลูกวิธี ผลผลิตที่ดีด้านคุณภาพและปริมาณที่พอเหมาะ ได้แก่ ไร่วัวเนื้อที่มีความสมบูรณ์ มีน้ำหนักได้ขนาด จะทำให้ขายได้ราคาดี

3.5 อาชีพเลี้ยงหมู ปักจายนำเข้าที่ดีได้แก่ เทคนิควิธีทำงาน กระบวนการที่ดีได้แก่ การทำการปลูกวิธี ผลผลิตที่ดีด้านคุณภาพและปริมาณที่พอเหมาะ ได้แก่ ไร่หมูที่มีความสมบูรณ์ ทำให้มีน้ำหนักได้ขนาด จะทำให้ขายได้ราคาดี

3.6 อาชีพเลี้ยงไก่ ปักจายนำเข้าที่ดีได้แก่ สถานที่และวัตถุดิบ กระบวนการที่ดีได้แก่ การทำการปลูกวิธี ผลผลิตที่ดีด้านคุณภาพและปริมาณที่พอเหมาะ ได้แก่ ไร่ไก่ที่มีความสมบูรณ์แข็งแรง ทำให้มีน้ำหนักได้ขนาด จะทำให้ขายได้ราคาดี

3.7 อาชีพขายของชำ ปิจจัยนำเข้าที่ดีได้แก่ สถานที่และวัตถุดิบ กระบวนการที่ดีได้แก่ การทำกิจการถูกวิธี ผลผลิตที่ดีด้านคุณภาพและปริมาณที่พอเหมาะได้แก่ ขายสินค้าได้ ไม่มีสินค้าที่เป็นของสดเหลือปื้อค้าง และได้เงินจากลูกค้าเป็นเงินสดมากกว่าเงินเชื่อ

3.8 อาชีพทำเฟอร์นิเจอร์ ปิจจัยนำเข้าที่ดีได้แก่ กำลังทำงาน กระบวนการที่ดีได้แก่ การทำกิจการถูกวิธี ผลผลิตที่ดีด้านคุณภาพและปริมาณที่พอเหมาะได้แก่ ได้เฟอร์นิเจอร์ที่มีคุณภาพ และสวยงามถูกใจลูกค้า ทำให้ขายได้จำนวนมาก

3.9 อาชีพทำกรอบรูปวิทยาศาสตร์ ปิจจัยนำเข้าที่ดีได้แก่ เทคนิควิธีทำงาน กระบวนการที่ดีได้แก่ การหาตลาดที่ดี ผลผลิตที่ดีด้านคุณภาพและปริมาณที่พอเหมาะได้แก่ ได้กรอบรูปที่สวยงามตามที่ลูกค้าต้องการ ทำให้ขายได้และมีลูกค้าประจำ

4. สรุปการบรรลุวัตถุประสงค์ของการประเมินโครงการ

4.1 การบรรลุเป้าหมายของกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ ทั้ง 5 ข้อ พบว่า

4.1.1 การเกิดกองทุน พบว่า กองทุนหมู่บ้านของพระไต่ สามารถเป็นแหล่งเงินทุนหมุนเวียนในหมู่บ้าน สำหรับการลงทุนเพื่อการพัฒนาอาชีพ สร้างงาน สร้างรายได้หรือเพิ่มรายได้ การลดรายจ่าย การบรรเทาเหตุฉุกเฉินและความจำเป็นเร่งด่วน และสำหรับการนำไปสู่การสร้างกองทุนสวัสดิภาพที่ดีแก่ประชาชนในหมู่บ้าน

4.1.2 ระบบบริหารกองทุน พบว่า คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านของพระไต่ มีขีดความสามารถในการจัดระบบ และบริหารจัดการเงินทุนหมู่บ้าน

4.1.3 การเรียนรู้เพื่อการพึ่งตนเอง พบว่า กองทุนหมู่บ้านของพระไต่ยังไม่เกิดกระบวนการเรียนรู้การสร้างและพัฒนาความคิดริเริ่ม เนื่องจากผู้กู้เงินไปใช้ในการพัฒนาอาชีพ และไม่มีการสร้างงานใหม่ๆ ให้เกิดขึ้นภายในหมู่บ้าน แต่ยังมีการเปิดโอกาสให้คนภายในหมู่บ้านได้แลกเปลี่ยนการเรียนรู้ และยังคงต้องใช้เวลาในการสร้างกระบวนการเรียนรู้

4.1.4 การสร้างเสริมภูมิคุ้มกันทางเศรษฐกิจ พบว่า กองทุนหมู่บ้านสามารถเสริมสร้างภูมิคุ้มกันทางเศรษฐกิจ มีการกระตุ้นเศรษฐกิจให้เกิดขึ้นภายในหมู่บ้าน

4.1.5 การมีศักยภาพและมีความเข้มแข็ง พบว่า กองทุนหมู่บ้านสามารถเสริมสร้างศักยภาพ และความเข้มแข็งทั้งทางด้านเศรษฐกิจและสังคม ของประชาชนในหมู่บ้าน

4.2 ปิจจัยด้านบวกและด้านลบ ที่ส่งเสริมและขัดขวางการบรรลุวัตถุประสงค์ ความข้อ 1.1-1.5 พบว่า

4.2.1 ปิจจัยด้านบวก มีดังนี้

- 1) คณะกรรมการกองทุน มีความรู้ความสามารถในการบริหารจัดการเงินทุนหมู่บ้าน
- 2) สมาชิกกองทุน มีความรู้ความเข้าใจในวัตถุประสงค์ของกองทุนหมู่บ้าน
- 3) สมาชิกกองทุน ปฏิบัติตามวัตถุประสงค์ของกองทุนหมู่บ้าน
- 4) ผู้กู้เงินกองทุน นำเงินกู้จากกองทุนไปใช้การพัฒนาอาชีพ

4.2.2 ปัจจัยด้านลบ มีดังนี้

- 1) สมาชิกกองทุน ไม่มีความคิดริเริ่มในการทำกิจการใหม่
- 2) หนี้สินของผู้กู้
- 3) ผู้กู้บางส่วน นำเงินกู้ไปใช้ไม่ตรงตามวัตถุประสงค์

4.3 การเกิดองค์กรเครือข่ายของการเรียนรู้ พบว่า ภายในกองทุนหมู่บ้านยังไม่เกิดองค์กรเครือข่ายของการเรียนรู้ เนื่องจากยังไม่มีกรรวมกลุ่มของสมาชิกเพื่อทำกิจการร่วมกัน เป็นเพียงแต่มีการดำเนินกิจการของตนเอง

4.4 ความเข้มแข็งของชุมชน

4.4.1 ความเข้มแข็งของชุมชนตามที่กองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติกำหนด พบว่า

- 1) สมาชิกในชุมชนมีความเข้มแข็งเพิ่มขึ้น
- 2) สมาชิกในชุมชนมีความซื่อสัตย์เพิ่มขึ้น
- 3) ชุมชนยกย่องคนทำความดีเพิ่มขึ้น
- 4) สมาชิกในชุมชนมีการช่วยเหลือซึ่งกันและกันเพิ่มขึ้น
- 5) สมาชิกในชุมชนมีโอกาสหาความรู้เพิ่มเติมมากขึ้น
- 6) สมาชิกในชุมชนมีอาชีพสามารถเลี้ยงครอบครัวได้
- 7) ครอบครัวในชุมชนมีความอบอุ่นอยู่พร้อมหน้ากันเพิ่มขึ้น
- 8) ในชุมชนมีการรวมตัวตั้งกลุ่มองค์กรประชาชนเพิ่มขึ้น
- 9) ในชุมชนมีการรับฟังความคิดเห็นจากสมาชิกชุมชน
- 10) ในชุมชนมีการช่วยเหลือเด็ก สตรี คนชรา คนพิการ และผู้ด้อยโอกาสเพิ่มขึ้น
- 11) ชุมชนมีผู้นำที่มีคุณธรรม และยุติธรรม
- 12) ชุมชนสามารถร่วมกันแก้ปัญหาของชุมชนได้เองในบางเรื่อง

4.4.2 ความเข้มแข็งของชุมชนตามทัศนะของประชาชนในท้องถิ่น พบว่า

- 1) ชุมชนมีความสามัคคีกันมากขึ้น
- 2) ชุมชนมีการช่วยเหลือซึ่งกันและกันมากขึ้น
- 3) ชุมชนมีความเสียสละและร่วมมือกันแก้ไขปัญหา
- 4) ชุมชนมีการรวมตัวกันจัดตั้งกลุ่มองค์กรเพิ่มขึ้น

บทที่ 5

สรุป อภิปราย และข้อเสนอแนะ

1. สรุป

จากการติดตามผลการประเมินโครงการกองทุนหมู่บ้านชนงพระได้ สรุปได้ดังต่อไปนี้

1.1 วัตถุประสงค์ของการประเมินโครงการ

- 1) เพื่อให้ทราบว่า กระบวนการดำเนินงานของกองทุนหมู่บ้านชนงพระได้ มีความสามารถในการบริหารจัดการกองทุนมากน้อยเพียงใด
- 2) เพื่อให้ทราบว่า กองทุนหมู่บ้านชนงพระได้ เป็นแหล่งเงินทุนหมุนเวียนในหมู่บ้านสำหรับการลงทุนเพื่อพัฒนาอาชีพ สร้างงาน สร้างรายได้หรือเพิ่มรายได้ การลดรายจ่าย การบรรเทาเหตุฉุกเฉินและจำเป็นเร่งด่วน มากน้อยเพียงใด
- 3) เพื่อให้ทราบว่า กองทุนหมู่บ้านชนงพระได้ เสริมสร้างกระบวนการพึ่งพาตนเองของหมู่บ้านในด้านการเรียนรู้ การสร้างและพัฒนาความคิดริเริ่มเพื่อการแก้ไขปัญหา และเสริมสร้างศักยภาพ ส่งเสริมเศรษฐกิจพอเพียงในหมู่บ้าน อย่างไรบ้าง
- 4) เพื่อให้ทราบว่า กองทุนหมู่บ้านชนงพระได้ มีความสำเร็จ ตลอดจนจุดอ่อนที่ควรปรับปรุง อย่างไรบ้าง
- 5) เพื่อให้ทราบว่า กองทุนหมู่บ้านชนงพระได้ บรรลุวัตถุประสงค์ตามเจตนารมณ์ของรัฐบาล มากน้อยเพียงใด

1.2 วิธีดำเนินการ

- 1) ศึกษาและทำความเข้าใจเป้าหมายของกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง
- 2) ศึกษาบริบทและสภาพการดำเนินงานของกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง
- 3) ศึกษาและทำความเข้าใจชีพโมเดล และใช้ชีพโมเดล วิเคราะห์กองทุนหมู่บ้าน
- 4) เก็บรวบรวมข้อมูลที่เกี่ยวข้อง โดยใช้ข้อมูลบางส่วนจากแบบรายงาน (ปร.1-ปร.12) และข้อมูลมือสองจากแหล่งข้อมูลอื่น
- 5) วิเคราะห์ข้อมูลที่มี เพื่อนำมาประกอบในการทำสารนิพนธ์
- 6) จัดทำสารนิพนธ์

1.3 ผลการดำเนินการ

ผลการดำเนินโครงการ โดยภาพรวม มีดังนี้

1.3.1 ผลการประเมินหน่วยระบบ A โดยมีการประเมินในด้านต่างๆ ดังนี้

- 1) การประเมินปัจจัยนำเข้าของหน่วยระบบ A คือ นโยบายของรัฐบาล เงิน 1 ล้านบาท คณะกรรมการหมู่บ้าน เงินที่ผู้กู้ชำระคืน และผู้สมัครขอกู้
- 2) การประเมินกระบวนการของหน่วยระบบ A คือ กระบวนการคัดเลือกผู้กู้ กระบวนการทำบัญชีของกองทุน การแนะนำวิธีทำธุรกิจ การรับชำระหนี้ และการหาตลาด
- 3) การประเมินผลผลิตของหน่วยระบบ A คือ ผลโดยตรง ผลกระทบโดยตรง และผลกระทบโดยอ้อม

1.3.2 ผลการประเมินหน่วยระบบ B โดยการประเมินในด้านต่างๆ ดังนี้

- 1) การประเมินบริบทเฉพาะตัวของหน่วยระบบ B คือ ความรู้ความสามารถของผู้กู้และครอบครัว ทรัพย์สินของผู้กู้และเครือข่าย หนี้สินธนาคารของผู้กู้ หนี้กองทุนนอกระบบของผู้กู้ อาชีพหลักของผู้กู้ รายได้ของครอบครัว และประสบการณ์ในการดำเนินกิจการ
- 2) การประเมินปัจจัยนำเข้าของหน่วยระบบ B คือ เงินที่กู้มาได้ สถานที่ วัตถุดิบ เทคโนโลยี ทีมงาน และกำลังทำงาน
- 3) การประเมินกระบวนการของหน่วยระบบ B คือ การทำกิจการธุรกิจ การหาตลาดที่ดี การหาวัตถุดิบที่ดี การทำบัญชี และการวิเคราะห์ประเมิน
- 4) การประเมินผลผลิตของหน่วยระบบ B คือ ผลโดยตรง ผลกระทบโดยตรง และผลกระทบโดยอ้อม

2. การอภิปรายผล

2.1 การบรรลุวัตถุประสงค์ของกองทุนหมู่บ้านชนงพระไต้ ไต้แก่

- 1) กองทุนหมู่บ้านชนงพระไต้ เกิดจากความร่วมมือของคนในหมู่บ้าน ที่เห็นถึงประโยชน์ของการแก้ปัญหาของรัฐบาล และมีแนวโน้มที่คนในชุมชนจะมีส่วนร่วมมากขึ้น
- 2) กองทุนหมู่บ้านชนงพระไต้ มีการแบ่งอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการกองทุนอย่างชัดเจน ทำให้การบริหารกองทุนมีระบบ และเป็นไปตามระเบียบของกองทุน
- 3) กองทุนหมู่บ้านชนงพระไต้ ในขณะนี้ยังไม่มีการเรียนรู้เพื่อการพึ่งตนเองอย่างชัดเจน แต่มีการเปิดโอกาสให้คนในหมู่บ้านมีการแลกเปลี่ยนความรู้ และประสบการณ์ ในบางครั้งจึงยังต้องใช้เวลาในการสร้างองค์ความรู้ของชาวบ้าน
- 4) ประชาชนในหมู่บ้านชนงพระไต้ มีการประกอบอาชีพและพัฒนาอาชีพ ก่อให้เกิดการสร้างภูมิคุ้มกันทางเศรษฐกิจ แต่ยังไม่มีการรวมกลุ่มกันประกอบอาชีพ เป็นเพียงปรึกษาหารือ แลกเปลี่ยนความคิดเห็น และประสบการณ์การทำงาน
- 5) ประชาชนในหมู่บ้านชนงพระไต้ มีความสามัคคี ร่วมมือร่วมใจกันทำกิจกรรมต่างๆ ช่วยเหลือพึ่งพาซึ่งกันและกัน ก่อให้เกิดความเข้มแข็งของหมู่บ้าน

2.2 ปัจจัยที่ก่อให้เกิดผลด้านบวกและด้านลบ

2.2.1 ปัจจัยด้านบวก

- 1) คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านของพระได้ มีความรู้ความสามารถในการบริหารจัดการเงินกองทุนหมู่บ้าน
- 2) สมาชิกกองทุนหมู่บ้าน มีความรู้ ความเข้าใจในวัตถุประสงค์ของกองทุนหมู่บ้าน
- 3) สมาชิกกองทุนหมู่บ้าน ปฏิบัติตามวัตถุประสงค์ของกองทุนหมู่บ้าน
- 4) ผู้กู้เงินกองทุน นำเงินกู้จากกองทุนไปใช้ในการพัฒนาอาชีพของตนเอง

2.2.2 ปัจจัยด้านลบ

- 1) สมาชิกกองทุนยังไม่มีความคิดริเริ่มในการทำกิจการใหม่
- 2) ผู้กู้มีหนี้สิน
- 3) ผู้กู้บางคนนำเงินกู้ไปใช้ไม่ตรงตามวัตถุประสงค์

2.3 การเกิดองค์กรเครือข่ายการเรียนรู้

พบว่า ภายในกองทุนหมู่บ้านของพระได้ ยังไม่เกิดองค์กรเครือข่ายของการเรียนรู้ เนื่องจาก ยังไม่มีการรวมกลุ่มของสมาชิกเพื่อทำกิจการร่วมกัน เป็นเพียงแต่มีการดำเนินกิจการของตนเอง

2.4 ตัวชี้วัดความเข้มแข็งของชุมชนในทัศนะของประชาชนในหมู่บ้านของพระได้

- 1) คนในชุมชนมีความสามัคคีกันมากขึ้น
- 2) คนในชุมชนมีการช่วยเหลือซึ่งกันและกัน
- 3) คนในชุมชนมีความเสียสละ และร่วมมือกันแก้ไขปัญหา
- 4) คนในชุมชนมีการรวมตัวกันจัดตั้งกลุ่มองค์กรเพิ่มขึ้น

2.5 ผลโดยตรง และผลกระทบต่างๆ คือ

2.5.1 ผลโดยตรง สมาชิกที่กู้เงินไปดำเนินการสามารถ ก่อให้เกิดรายได้และนำเงินไปพัฒนาอาชีพของตน และสามารถนำเงินส่งคืนกองทุนได้ ทำให้กองทุนมีทุนหมุนเวียนให้สมาชิกรายอื่น ได้กู้ตามวัตถุประสงค์

2.5.2 ผลกระทบโดยตรง สมาชิกผู้กู้เงินกองทุนสามารถเพิ่มศักยภาพในการประกอบกิจการ และสร้างฐานทางเศรษฐกิจให้เข้มแข็งมากยิ่งขึ้น และยังสามารถนำรายได้ที่ได้รับไปชำระหนี้ในส่วนหนึ่งได้

2.5.3 ผลกระทบโดยอ้อม ชุมชนมีความเปลี่ยนแปลงไปในทางที่ดีขึ้นในด้านต่างๆ ก่อให้เกิดความเข้มแข็งของชุมชน

3. ข้อเสนอแนะ

3.1 ข้อเสนอแนะการปรับปรุงแก้ไขระเบียบข้อบังคับกองทุนหมู่บ้านของพระได้

- 1) อัตราดอกเบี้ยในการกู้ยืมเงินกองทุน ยังเขียนไม่ชัดเจน ทำให้ความเข้าใจในระเบียบได้ยาก ทำให้เกิดการตีความหมายที่ผิด
- 2) ค่าปรับ ควรระบุให้ชัดเจน และต้องมีระยะเวลาในการผิดสัญญา และครอบคลุมถึงบทลง

โทษผู้ไม่ชำระคืนตามกำหนด

3.2 ข้อเสนอแนะการนำเงินกู้ไปพัฒนากิจกรรมอาชีพของสมาชิกกองทุน

- 1) ควรนำเงินกู้ไปใช้ให้ตรงตามวัตถุประสงค์ของกองทุนหมู่บ้าน เพื่อให้เกิดประโยชน์มากที่สุด
- 2) ควรนำเงินไปลงทุนประกอบกิจการ ที่ตนเองมีประสบการณ์และมีความรู้มากพอ เพราะจะทำให้สามารถดำเนินกิจการ ได้อย่างประสบความสำเร็จ
- 3) ควรนำเงินกู้ไปใช้ในการประกอบกิจการที่มีความเสี่ยงในการลงทุนต่ำ เพราะจะทำให้ไม่เกิดการสูญเงิน
- 4) ควรนำเงินกู้ไปใช้ในการกิจการที่สามารถสร้างรายได้ให้แก่ผู้ลงทุนได้แน่นอน เพื่อจะทำให้มีทุนหมุนเวียนในการประกอบกิจการ และสามารถชำระหนี้คืนกองทุนได้

3.3 ข้อเสนอแนะการบริหารจัดการกองทุน

- 1) การพิจารณาอนุมัติเงินกู้ ต้องพิจารณาให้เงินกู้โดยดูจากความสามารถในการชำระเงินคืนของผู้กู้
- 2) คณะกรรมการต้องให้ความร่วมมือกันทำงานตามหน้าที่ และคณะกรรมการทุกคนควรจะทราบถึงการดำเนินงานของกองทุน เพราะเมื่อมีการเปลี่ยนคณะกรรมการเมื่อหมดวาระจะได้ไม่มีปัญหาในการรับช่วงงานและการประสานงาน

3.4 ข้อเสนอแนะสำหรับการคืนคว่ำวิจัย

การประเมินกองทุนหมู่บ้านในครั้งนี้ เป็นการประเมินระหว่างดำเนินการ ยังไม่ถึงจุดสิ้นสุดโครงการ จึงต้องมีการติดตามและประเมินผลโครงการกองทุนหมู่บ้านต่อไปอีก เพื่อให้ทราบผลสรุปที่แท้จริงของการดำเนินงานกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง

มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี

บรรณานุกรม

คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านชนงพระใต้,สำนักงาน. 2544. ระเบียบข้อบังคับคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน
ชนงพระใต้. นครราชสีมา

คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ, สำนักงาน. 2544. คู่มือสำหรับประชาชน เพื่อเตรียม
การจัดตั้งและดำเนินงานกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง. สำนักเลขาธิการนายกรัฐมนตรี

คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ, สำนักงาน. 2544. ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่า
ด้วยคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ พ.ศ.2544 ว่าด้วยคณะกรรมการกองทุน
หมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ พ.ศ.2544 และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2544. สำนักเลขาธิการ
นายกรัฐมนตรี

คณะกรรมการสนับสนุนและติดตามการดำเนินงานกองทุนหมู่บ้านระดับอำเภอ, ศูนย์ประสานงาน. 2544.
ยุทธศาสตร์กองทุนหมู่บ้านยั่งยืน. นครราชสีมา

เจดีย์ว นุรีภักดี และคณะ. 2545. ชุมวิชาการวิจัยชุมชน. กรุงเทพฯ : เอส.อาร์.พรินต์

เจดีย์ว นุรีภักดี และคณะ. 2545. ชุมวิชาการนิพนธ์. กรุงเทพฯ : เอส.อาร์.พรินต์

เทคโนโลยีสุรนารี,มหาวิทยาลัย. 2544. คู่มือนักศึกษาหลักสูตรประกาศนียบัตรบัณฑิต สาขาการจัดการและ
การประเมินโครงการ. นครราชสีมา

สมหวัง พิริยานุวัฒน์ (บรรณาธิการ). 2544. รวมบทความทางการประเมินโครงการ. พิมพ์ครั้งที่ 6. สำนัก
พิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

อุดม จำรัสพันธุ์ และคณะ. 2545. ชุมวิชาการประเมินเพื่อพัฒนา. กรุงเทพฯ : เอส.อาร์.พรินต์

มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี